

Angel Ayala Guijarro Sch.P.

KALAZANCIUS NYOMÁBAN

Lelkigyakorlatos
elmélkedések

PIARISTA

FÜZETEK

32

PIARISTA FÜZETEK

32.

Angel Ayala Guijarro Sch.P.

KALAZANCIUS NYOMÁBAN

Lelkigyakorlatos
elmélkedések

Piarista Rend Magyar Tartománya
Budapest, 2026

Fordította: Fórizs Judit
Szerkesztette: Galaczi Tibor Sch.P.
Fotók: PRMT

A magyar piaristák számára 2024. július 8-10. között
Mátraszentimrén tartott lelkigyakorlat szerkesztett szövege

Megjelent a Piarista Rend Magyar Tartománya
főnökének engedélyével

2. online kiadás
ISBN 978-615-5934-52-0
HU ISSN 1585-2210

© Piarista Rend Magyar Tartománya
Kiadta a Piarista Rend Magyar Tartománya
Felelős kiadó: Zsódi Viktor Sch.P. tartományfőnök

TARTALOM

BEVEZETÉS.....	6
Elöljáró gondolatok.....	7
KALAZANCIUS TAPASZTALATA	16
A gyermek Kalazancius Krisztus nyomában.....	17
Kalazancius diákkora	26
KALAZANCIUS HIVATÁSA	34
A szerzetesi hivatás születése.....	35
Kalazancius papi hivatása.....	43
A római út és az első évek.....	52
A felismert hivatás	59
KALAZANCIUS KÜLDETÉSTUDATA	66
A szegények iskolája.....	67
Az Istenanya szegényei.....	75
A kanonizáció útja ma.....	80

BEVEZETÉS

Elöljáró gondolatok

1. nap, 1. előadás

Elfogadtam azt a kihívást, hogy ebben a néhány napban nem saját anyanyelvemen fogok beszélni. Tekintsétek ezt úgy, mint Mózes és Áron esetében, amikor Áron volt a szóvivő. Mindenekelőtt röviden ismertetném, milyen javaslattal jöttem, miről szeretnék beszélni nektek. Ezen javaslattétel során egy újságírói eszközhöz folyamodom. Amikor egy újságírónak valamilyen hírt kell közreadnia, öt kérdést szokott feltenni azzal kapcsolatban, amiről beszélni fog. Ezt a kommunikációs technikában úgy nevezik, hogy az 5W módszere, bizonyára ismeritek vagy hallottatok már róla. Ez az öt kérdés a következő: 1. Ki? 2. Mikor? 3. Hol? 4. Hogyan és 5. Miért? Ezekre a kérdésekre válaszolva fogom bevezetni a témát és dolgozni veletek.

Mit várok ezektől a napoktól? Mit fogunk csinálni? Ezek a napok az imádságnak lesznek szentelve, még hozzá Kalazancius megélése alapján. A lelkigyakorlat két fő eleme tehát az imádság és Kalazanci Szent József személye. Ha megkérdeznénk Kalazanci Szent Józsefet, hogy mi a véleménye az imádságról, akkor számomra nagyon fontos dolgokat mondana. Először is Kalazancius azt mondaná, hogy amikor imádkozunk, tegyük ezt mély csendben, a test és a szellem nyugalomában. Fontos elem tehát mind a test, mind pedig a lélek nyugalmi helyzete. Ezzel tulajdonképpen a kalazanciusi Konstitúció 44. pontját idéztem.

Fontos tehát, hogy csendben, a test és a szellem mély nyugalmi állapotában imádkozzunk. Hogy értem én a csendet? Mit is jelent ez? Nemcsak arról van szó, hogy nem beszélek, mert ez mindössze külső csend lenne. Kalazancius a szív belső csendjére hív bennünket, én pedig erre a nyugalomra hívlak benneteket. Keressétek tehát a nyugalmat, a csendet. Természetesen nem követelek meg teljes csendet erre az időre, amelyet együtt töltünk. A teljes csend nem lehet követelmény a lelkigyakorlat egész idejére. Ha valakinek van

mondanivalója, szívesen meghallgatjuk egymást, ebben személyes szabadságotok van. Ha úgy érzitek, szóljatok hozzá ahhoz, ami elhangzik. Nyilvánvaló, hogy az ebédlőben töltött időben beszélgetünk. Feltételezem, hogy ebben a körben nem sűrűn szoktatok egymással találkozni, így például az ebédlőben szívesen beszélgettek, ez egy fontos lehetőség kihasználása.

Másodsorban beszélni fogunk arról, hogy amikor Kalazancius piaristákról beszél, mit ért alatta, milyennek látja őket. Különböző írásaiban elég sok meghatározást találunk erről, fogok majd idézni néhányat. Ezúttal a Michelangelo Tonti bíborshoz írt emlékiratból hozok egy példát, ugyanis ez nem kizárólag pedagógiai írás, hanem az egész mű tulajdonképpen a piarista hivatás leírása. A szöveg végén találunk egy különösen szép meghatározást arról, hogy ki a piarista. Ez az idézet a szöveg végén hangzik el, és gyakorlatilag a piaristáknak szól. Azt mondja, hogy aki kedvet érez ehhez a hivatáshoz, vegye figyelembe, hogy ez egy mély, személyes meghívás. Ez két olyan fontos elem, amely meghatározza a piaristát: mély lelkeségű emberek és olyan személyek vagyunk, akik sajtós meghívást kaptak.

A mi meghívásunk tehát specifikus. Olyan valakikre van szükség, akik művelik a lelki életüket, törődnek vele. A piarista hivatás mélységénél és személyességénél érdemes egy pillanatra megállni. A mi hivatásunk tehát nem jobb és nem is rosszabb, mint egy kármelita, egy egyházmegyes pap, egy jezsuita hivatása. A hivatásunk személyes és speciális, ezt kaptuk Istentől, és akkor lesz sikeres a piarista életünk, ha meghívottságunkat jól éljük meg. Ne keverjük össze mások hivatásával: sem az egyházmegyes papokéval, sem a jezsuitákéval, sem a kármelitákéval.

Többször is fogom hangsúlyozni, hogy a mi hivatkozási alapjaink nem egyértelműek, nem világosak, néha elhomályosodik az egész, ilyenformán ha bizonyos hivatkozások nem pontosan meghatározottak, nem egyértelműek, az identitásunk is változhat – a tartományfőnök atya is ilyesmit említett mai prédikációjában. Ahhoz tehát, hogy jól megismerjük

magunkat, Kalazanciust is jól kell ismernünk, és ugyanezek az ismeretek fontosak ahhoz is, hogy hivatásunkat jól éljük meg.

A harmadik dolog, amelyet Kalazancius az imádság kapcsán említene, az az imádságról szóló lelkigyakorlat lenne. Ő ugyanis arra hívja a kezdő piaristákat, hogy tartsanak ilyen alkalmakat. Egy közösségnek, akik néhány napos, az imádságról szóló elvonulásra készültek, ezt írta: „Nagyon örülök, hogy imanapokat tartotok, mert így mindketten, Márta és Mária is jelen lesznek közöttünk.”

Érdekes, hogy éppen ezt az evangéliumi képet használja ahhoz, hogy a piaristaságról beszéljen: számára a piarista egyesíti magában Mártát és Máriát, ezt a két női példát, két tanítványi modellt. Kalazancius számára egyértelmű, hogy Márta és Mária együttesen van jelen a piaristákban, mintegy eszményképként állítja eléink. Adjuk át tehát mélységesen magunkat a hivatásunknak. Legyünk profik abban, amit végzünk. Emellett mindig legyen elkülönített időnk és terünk lelki életünk ápolására és gondozására. Ez nem azt jelenti, hogy a cselekvésben vagyunk szemlélődők, ez Szent Ignác eszméje. Kalazancius számára nem erről van szó, ezt egy példával szeretném megvilágítani. Tegyük fel, hogy végzős diákoknak tartok matek-, fizika- vagy irodalomórát, például a barokk irodalomról beszélünk. Mivel a barokk korban a vallás nagyon fontos része volt az életnek, így hát imádkozunk. Az irodalomórából pedig, vagy annak egy részéből imádkozós óra lesz. Nem ez a piarista hozzáállás. Ha az irodalomórán a barokk a témám, akkor arra kell felkészülnöm. Nekem kell benne a legjobbnak lennem, nekem kell legjobban ismerni ezt a témát, amelyről beszélnem kell a gyerekeknek. Ugyanakkor az életemet úgy rendezem be, hogy legyen időm az imádságra, legyen időm különböző isteni, vallásos dolgokra. Ezért mondtam azt, hogy mi nem vagyunk szemlélődők a cselekvésben.

Száz százalékig apostoliak vagyunk, professzionálisak vagyunk az iskolában, a fiatalokkal, bármilyen tevékenységünkben, ugyanakkor száz százalékig kontemplatívak az

imádság idején. Mária és Márta együtt vannak jelen bennünk, a két világ nem keveredik. Ez a kalazanciusi eszmény.

Néha valami mást képzelünk el, ami tulajdonképpen nem a miénk, talán éppen a jezsuitáké. Lehet ezt másképp is fogalmazni: „Én sokat imádkozom.” Nem, a piarista nem imádkozik sokat. Annyit imádkozik, amennyit kell. Amikor imádkozik, akkor valóban annak szenteli magát, amikor viszont dolgozik, akkor teljesen arra koncentrál. Így tehát együtt vannak jelen bennünk Márta és Mária.

Mély lelkeség, mély lelki élet és tisztázott hivatás, személyes hivatás, Márta és Mária együttes jelenléte bennünk. Száz százalékig apostoliak vagyunk és mélyen kontemplatívok. Így áll Kalazancius az imádsághoz, ez az ő javaslata – én is erre hívlak titeket. Láthatjátok, ha az ember elkezd boncolgatni Kalazancius elképzelését és elmélyül benne, sok elágazás lehet.

Kicsoda? Ez a következő kérdés. Ti vagytok azok, a magyar tartománynak jelentős része meg én. Az közös bennünk, hogy mindannyian piaristák vagyunk. Nekem van annyi előnyöm, hogy nem ismerlek titeket. Most találkozom veletek először, így semmilyen előfeltételezésem nincs, hogy milyenek vagytok. Mindez komoly szabadságot biztosít számomra. Sokkal nehezebb nekem, amikor Spanyolország valamelyik táján vagy Dél-Amerikában tartok ilyen lelkigyakorlatot, mert elég sokakat ismerek közülük, és akkor már mindenféle figyelmeztetések vannak, hogy „jaj, ezt inkább ne mondd...”, „erről ne beszélj, inkább valami másra tedd a hangsúlyt...” Az emberi tisztelet sokszor engem korlátoz, tehát feltételekhez köt. Itt viszont semmi ilyesmi nincs. Egy csoportnyi testvérnek beszélek Kalazanciusról teljes szabadsággal. Lehet, hogy néha ez egy kicsit sok is, majd meglátjátok. Nyugodtan szóljatok, ha bármi zavar. Tehát, most magamról is mondanék néhány szót. Ángel Ayala Guijarro vagyok. Ahogy tudjátok, a spanyolok két vezetéknevet használnak, az első az apai, a második az anyai, és én szeretem az anyai vezetékneveket is használni. 48 éves vagyok. 1995 óta vagyok piarista, akkor tettem

le az egyszerű fogadalmat. Magam is piarista diák voltam Madrid közelében, onnan is származom.

Betánia tartományhoz tartozom. Öt éve Rómában élek, a San Pantaleóban. Ott készítettem a doktori disszertációm, ott doktoráltam spirituális teológiából. A piarista hivatás eredetével akartam foglalkozni, amely fontos alapkérdés. Nyilván tudjátok, hogy tulajdonképpen minden kutatás feltesz egy nagy kérdést, amire aztán igyekszik választ találni. Az én kutatási kérdésem az volt, hogy melyek azok a legfontosabb elemek, amelyek megkülönböztetik a piarista hivatást másokétól. Ebből a célból tanulmányoztam alapítónk életútját, hogy ő maga hogyan építi fel hivatását. Elolvastam azokat a szövegeket, amelyekben a piarista hivatásról érthetően, önazonosan beszél. Disszertációmban ezeket a szövegeket teológiai, spirituális szempontból elemeztem. A generális atya hívott tulajdonképpen, hogy maradjak Rómában, és szenteljem magam a spiritualitás témájának. A legutóbbi káptalant követően pedig arra is felkért, hogy én végezzem a rendben lévő posztulációkat, így én foglalkozom a folyamatban lévő piarista szentté avatási ügyekkel.

A következő kérdés, a *mikor* és a *hol*? Ezen a helyszínen, időben pedig még két napunk van. Természetesen nem fogok tudni mindenről beszélni, elkezdjük és eljutunk majd valameddig.

Ami a módszert illeti, három nagy témát javaslok erre a három napra. Tulajdonképpen kihívásként szeretném ezeket elétek hozni, magyar piaristáknak.

Lényegében arról lesz szó, amit Zsódi Viktor tartományfőnök úr is elmondott, és korábban közreadott nektek. Mindannyian ismerjük Kalazancius életét: családi körülményeit, születésének helyét és idejét, hogy mivel foglalkozott... ezeket ismerjük. Ugyanakkor az élete alapján próbálhatjuk megérteni élményeit, tapasztalatait. Ez a kihívás abban áll, hogy Kalazancius életének általunk ismert tényeiből kiindulva megpróbálunk elmélyedni a megélésében. Az életrajz tényeszerű, száraz adatai rajtunk kívül álló dolgok, ugyanakkor elmélyülni az ő megélésében, az ő tapasztalatában azt jelenti,

jobban részt veszünk, jobban bekapcsolódunk az ő életébe. Közelíthetünk hozzá, úgy, hogy az, amit ő megélt, részben ugyanaz, mint amit én is átélek. Ez fontos meghívás. Ma tulajdonképpen ezzel a témával szeretnék foglalkozni.

Kalazanciusról beszélve sokszor említjük, hogy tanító, nevelő és iskolaalapító, ugyanakkor ritkán jut eszünkbe, hogy a spiritualitás tanító és mester is. A spiritualitás kapcsán inkább olyan nevek jutnak eszünkbe, mint Nagy Szent Teréz, Szent Charles de Foucauld vagy Szent Ignác, Szalézi Szent Ferenc, de Kalazanciushoz nem sokszor társítjuk ezt. Azt a kihívást szánom tehát nektek, hogy fedezzük fel rendalapítónkban a spiritualitás, a lelkiség mesterét. Kalazancius az imádság mestere, és fontos paradigmaváltást jelent, hogy ez a tény miként hat az életünk minden területére.

Váltás. Végezzük a piarista áhítatgyakorlatok különböző formáit, innen fejlődünk oda, hogy megéljük a kalazanciusi lelkiséget. Mivel nem ismerlek titeket, nem tudom, hogy mennyire vagytok áhítatosak vagy ájtatosak – nehéz pontos szavakat találni erre. Természetesen jó dolog az, ha valaki kegyes, odaadó, ájtatos, de a piarista ennél sokkal többre hivatott: arra, hogy mély lelkű ember legyen, és ezzel a mély lelkülettel adja át magát teljesen a gyerekek és a fiatalok nevelésének. Ez már nem ájtatosság, az sokszor külső máz szokott lenni: milyen jóságos ez az atya, milyen jó nézni, ahogy imádkozik. Kicsit még félre is hajtja a fejét, ahogy nem is tudom, melyik szent, például Pompilius, de nem ez számít. Az áhítattól tehát el kell jutnunk a lelkiség megőrzéséig. Persze ahhoz, hogy meg tudjuk élni a kalazanciusi lelkiséget, nagyon jól ismernünk kell, hogy mit jelent.

Harmadikként a rend küldetésének kihívásával fogunk foglalkozni. Ha megkérdezik, hogy mit csinál egy piarista, akkor a válasz az, hogy tanít. Ennél a témánál az a feladat, hogy nem csak tanítok, órát tartok, hanem hogy a küldetést megélem. Ez nem csak rátok, magyarokra, hanem az egész rendre igaz. Fontos tehát, hogy miként értelmezzük saját magunkat a különböző szinteken: tartományi, közösségi, rendi szinten, mint egy olyan közösség, amelyiknek az a feladata,

missziója, hogy tanítson. Tulajdonképpen tehát ezt a három kihívást szeretném nyújtani nektek: (1) Kalazancius tapasztalata (2) a kalazanciusi lelkiesség (3) küldetésstudat.

Hogy csináljuk ezt? Nem fogok szövegeket adni nektek, inkább beszélgetni szeretnék veletek. Ezt a három témát fogom kibontani, aztán lesz egy pillanat, amikor megállok, és különböző kérdéseket fogok feltenni. Ez fogja képezni azt az anyagot, amire majd később tudtok reflektálni és következtetéseket levonni. Azt javaslom, hogy a végén legyen egy fakultatív összejövetel, ahol megosztjuk egymással, hogy ki mire jutott, mit őriz meg. Tulajdonképpen az a célom, hogy úgy viszonyuljatok Kalazanciushoz, mintha az útítársatok lenne – hasonlóan az emmauszi tanítványok esetéhez. Ők is az életük egy adott pillanatában, különböző kiábrándultságok és remények között haladtak egy úton, és az Úr egyszer csak melléjük szegődött. Az a célom, hogy ti is úgy érezzétek, hogy közelebb kerül hozzátok Kalazancius és életetek kísérőjévé válik. Amikor életetek egy-egy szakaszában valami foglalkoztat titeket, Kalazancius legyen az, aki rákérdez, hogy most mi a problémád, mi a gondod, mivel foglalkozol. Tulajdonképpen a saját Kalazancius-víziómat szeretném átadni nektek. Nektek pedig az a feladatotok, hogy építsétek föl ezt a Kalazancius saját magatok számára. Ez nagyjából a *Hogyan?* kérdéssel kapcsolatos. És az utolsó szakasz az a *Miért?* kérdésre vonatkozik. Miért van szükség erre a néhány imádságos napra Kalazanciusal? Mindenekelőtt azért, mert piaristák vagyunk. Ő minden piarista modellje. Mindig alkalmas az idő, hogy hozzá közelítsünk. Tulajdonképpen ő egy tükör, amelyben önmagamat nézhetem meg. Ő az én hivatkozási alapom és segítségem bármilyen megoldandó helyzetben, hogy napról napra jobb piarista legyek. Nem fogok problémákról beszélni soha. Nem megoldandó problémáink vannak, hanem helyzetek, amelyeket meg kell élnünk. Ha valamit problémaként vetünk fel, mindig van egy etikai, morális oldala, valamilyen negatív felhanggal. Tehát, ha azzal megyek oda a tartományfőnökhöz, hogy atya, van egy probléma, akkor már rögtön mindenféle riasztás beindul benne. De úgy is mond-

hatom, hogy szeretném elmondani neked, milyen helyzetben vagyok most: mit szólsz hozzá? Ez az én saját valóságomból való felfogásom.

A piarista életem különböző helyzeteiben Kalazancius hivatkozási pont. Nem csak azért, hogy jól éljem meg ezt a helyzetet, hanem abban is segít, hogy tovább tudjak lépni, fejlődni, hogy piarista életem még elevenebb legyen. Ezért vagyunk most itt, azért, hogy lássuk őt, hogy elmélyüljünk, és életünket Kalazanciuséhoz mérjük vagy az övével állítsuk szembe. Ezt javaslom a lelkigyakorlat idejére. Remélem, hogy hasznát veszitek.

Perczel Dénes rajza, 1982

KALAZANCIUS TAPASZTALATA

A gyermek Kalazancius Krisztus nyomában

1. nap, 2. előadás

Délelőtt, amikor bevezettem a mondandómat, akkor utaltam a Tonti bíborosnak írt emlékirat egyik pontjára, pontosabban a 24-dikre. A nyolcvanas években kezdtek el beszámolni az emlékirat részeit, így osztották a szöveget 26 pontra. Az eredeti példány, amely a San Pantaleo levéltárában van, folyamatos, számozatlan szöveg, bekezdések nélkül. Az újabb kiadásokban már a számozott felosztások szerepelnek, így könnyebb megtalálni az adott szövegrészt. A 24. tehát az a pont, ahol Kalazancius azokkal szemben, akik csökkenteni akarják a tevékenység értékét, igyekszik reklámozni, előtérbe helyezni a művét. Hosszú érvelést találunk ott, amelyben védi a művet. Amikor eljutunk a 24. bekezdéshez, nemcsak hogy megvédi ezt az álláspontot, hanem azt is állítja, hogy mindannak, ami elkezdődött, növekednie kell. Miért is ezzel kezdem? Tisztában vagyok azzal, hogy ti a rend egyik legrégebbi tartományának vagytok a tagjai. A 300 év alatt megőriztéltek ennek a tanításnak a lényegét, magvát. Éppen ezért szeretnélek próbatétel elé állítani benneteket. Nemcsak arról van szó tehát, hogy meg kell őriznünk Kalazancius művét, hanem növelni is kell azt, tehát még tovább kell menni. Azt hiszem, ugyanez történik Kalazanciussal is, amikor ezt az emlékiratot írja. Szó szerint azt mondja, hogy nem lehetséges terjeszteni, propagálni és kiszélesíteni a Kegyes Iskolák művét. Ahhoz, hogy több helyszínen legyen jelen és növekedjen, két feltételt említ. Mít kell tennünk Kalazancius szerint, hogy növekedjünk és hatékonyabbak legyünk? Az egyik feltétel, hogy olyan munkásokra van szükség, akik mély lelkeséggel bírnak. Figyeljete erre a kifejezésre: a főnév, amit használ, az a munkás. Ez Kalazancius elképzelése egy piaristáról. *Munkások* vagyunk, tehát olyanok, akik dolgoznak. Ez az olasz kifejezés,

amelyet az emlékiratban használ, simán *munkás*. Olyan embert tesz élénk, aki erőfeszítést tesz, töri magát, dolgozik, szakmunkás. Nem repkedő angyalok vagyunk tehát, hanem két lábbal a földön állunk, és kétkezi munkát végzünk, munkások vagyunk, ráadásul olyanok, akiknek mély a lelkesége. Ez fontos és meghatározó megkülönböztetés.

Figyeljünk a hivatáspasztorációra, a kezdeti képzésre, függetlenül attól, hogy ki-ki éppen hol tart. Amikor egy fiatal emberben felmerül a piarista hivatás lehetősége, vagyis megkérdezi magától, hogy mi lenne, ha piarista lennék – látja ugyanakkor, hogy vannak olyan világiak, akik ugyanezt a hivatást élik. Mi a különbség? Hiszen az iskolákban gyakran előfordul, hogy egymás mellett dolgozunk világiakkal. Gyakorlatilag ugyanazt a feladatot végzik, mint mi: de akkor mi a különbség? A mély lelkeség, a mély szellemiség. A lelki élet gondozása, ápolása. Persze ezzel nem azt akarom mondani, hogy a világiaknak ne lenne lelki életük, vagy nem törődnek saját belső világukkal. Az övék más út. Ez a mély lelkeség nagyon fontos lehetőség, téma: ebben lehet mérlegelni, hogy valakinek van-e hivatása vagy nincs, tehát a megkülönböztetés egyik nagyon fontos szempontja. Kalazancius próbatételt ír elő, olyan folyamatot, amelynek során valakit befogadnak a piarista közösségbe, és amin a novíciusnak végig kell mennie. Ezen folyamat végén a novíciusmagiszternek egy pontra nagyon oda kell figyelnie, de a kezdeti képzésben is nagy hangsúlyt kell erre fektetni: fel kell fedezni minden egyes jelölt lelki hajlamát. Milyen a lélek belső hajlama? Itt van szó a mély lelkeségről. Tulajdonképpen úgy is lehet fogalmazni a mély lelki életet, hogy az a hajlam, amelynek segítségével az ember kész a lélek indítását követni. Ezt a témát Kalazancius fontosnak tartja, többször ugyanazokkal a szavakkal tér vissza rá. A téma megjelenik a Tonti-emlékiratban és a Konstitúcióban is: mély lelkeséggel bíró munkások és személyes elhivatottsággal rendelkező személyek. Annak, hogy én valóban a piarista hivatásra kaptam hívást, és nem akarok se egyházmegyei pap, se kármelita, se jezsuita lenni, tehát nem ez az én hivatásom, hanem a piarista, megkülönböztetési folyamatban kell

kiderülnie. Ez az én személyes elhívásom, ez határoz meg. Miről ismerhetjük fel? Hogyan határozhatjuk ezt meg?

Közben tennék fel egy másik kérdést is nektek. Ha itt és most azt kérnék tőletek, hogy 3-4 mondatban mondjátok el, hogy mi a piarista hivatás számotokra, akkor miket emelnétek ki? Melyik a keresztény hivatás legfontosabb eleme? Jézus követése. Tehát a keresztény azt jelenti, hogy Krisztus tanítványa, követője. Miért központi elem ez? A hivatás dinamizmus miatt. Miért követem én Jézust? Mert megértettem, hogy hívott engem. Ő szólított, ő hívott meg, hogy kövessem őt. Én válaszolok, a követőjévé, azaz a tanítványává válok. Mi is tehát a piarista hivatás? Jézus követésének az útja. Ez a központi tartalma. Sokszor, ha provinciákat látogatok, és erről a témáról van szó, azt szokták emlegetni, hogy a piarista „Kalazancius követője”. Ezzel nem értek egyet. Nem, nem erről van szó. Ez abszurdum. Nem Kalazanciusot követem. Nem is ő hívott engem. A názáreti Jézus hívott engem. Tehát Jézus tanítványa és követője vagyok, az ő személyes meghívása révén.

Ez a meghívottság sajátos és személyre szóló: Krisztust követő, de Kalazancius módjára, az ő stílusában. Ezek vagyunk mi, piaristák: olyanok, akik Kalazancius módjára követjük Jézust. Az életünk középpontjában Jézus van, ő adja az irányt. Az a sajátos mód, ahogyan követjük Jézust, úgy válik kézzelfoghatóvá, ahogyan Kalazanciustól tanuljuk. Ezért nagyon fontos számunkra, hogy ismerjük, hogy milyen utat követett a mi alapítónk, mert akkor megtaláljuk azokat a legfontosabb elemeket, ami minket mint piaristákat megkülönböztet. Kalazancius életútjának boncolgatásával járjuk be Jézus követésének azt az útját, amit ő is bejárt; nagyon érdekes felfedezést fogunk tenni, és meg fogjuk találni a legfontosabb kulcsokat.

Néhány dátummal, időrendben haladva folytatjuk. Bár ismerjük ezeket a dátumokat, kicsit frissítsük fel őket. Kalazancius születése és halála közötti időszak eseményeivel fogunk foglalkozni. Mint tudjuk, 91 évet élt, amely évek két évszázadot is érintenek: a XVI. század második felét és a XVII. század elejét. Itt van már rögtön egy érdekes adat. Mennyi lehetett a

várható élettartam ebben az időben Európában? Talán kicsit több, mint Kalazancius életkorának a fele, azaz ő 30 évvel többet élt. Nagyon sok szempontból rendkívüli az ő életútja, az egyik érdekessége hosszú élete. Emlékeztek a zsoltárra: „Életkorunk mindössze hetven év, jó erőben lehet tán nyolcvan is” (Zsolt 90 [89]). Azért emelem ki ezt, mert a legérdekesebb dolgok pontosan ebben az utolsó életszakaszban történnek. Nem ismétlem meg az élettörténetét, hiszen azt jól ismeritek, csak néhány elemet szeretnék kiemelni, és majd azokba mélyüljünk kicsit jobban bele.

Mit tudunk a Szent gyerekkoráról? Valójában jórészt ismeretlen, alig tudunk róla valamit. Még a pontos születési idejét sem tudjuk, a hónapokról is vita van: június-július vagy szeptember, a nap tekintetében pedig teljesen bizonytalanok vagyunk. Nincs írásos nyoma a pontos dátumnak. Amit biztosan tudunk, az az édesapjának, az édesanyjának, illetve a testvéreinek a neve. Esetleg tudjátok a Szent testvéreinek a nevét? Nem. Tehát akkor az édesapja Pedro Calasanz, az édesanyja Maria Gastón. Két fivére van (Juan, Pedro), José (József) a fiútestvérek közül a legkisebb, öt lánytestvére van.

Egy sokgyerekes család legkisebb sarja. A gyerekek többsége lány, ez is fontos. A legidősebb bátyjuk Juan nagyon korán, még kamaszkora előtt meghalt. A férfi minta tehát az édesapja, illetve a középső bátyja, Pedro, az örökös. Abban az időben a nők nem örököltek. Mind az öt leány férjhez megy, mindegyik jól házasodik. Ő marad mint a család legkisebbje.

Az édesapja fontos szerepet tölt be Peralta de la Sal életében. Foglalkozása szerint kovács, de a polgármesterhez közeli tisztséget tölt be, a helyi földbirtokos képviselője. Persze nem demokratikus berendezkedésről van szó, a feudalizmus közepe járunk. Castro bárója ennek a környéknek a földesura. Az egyes közigazgatási területekért egy-egy megbízott felel, aki közvetlenül a bárónak számol be, mintegy összekötő az adott település lakossága és a báró között. Ez azt jelenti, hogy a saját, helyi közösségében fontos szerepe van, képviseli a népet. Nem döntéshozó, csupán közvetít. Az a kellemetlen feladata van, hogy beszámoljon a bárónak, ugyanakkor dűlőre

jusson a helyi lakossággal, az emberekkel. Hogyan értelmezzük mindezt? Mit üzen számunkra ez az információ? Már kis korában Kalazanci József láthatta a hatósági jogkört, méghozzá kettős értelemben: látta az apját mint családapát és mint apafigurát az egész közösség számára is. Aki köztisztviselőként áll, félnek is tőle: mindez hozzájárul Kalazancius mentalitásának alakulásához. Az apja olyan ember lehetett, tekintéllyel rendelkezett, akivel jó kapcsolatot kell tartani, engedelmessé kell neki, és tartani is érdemes tőle. Az ember tart a hatóságtól. Van egy szerzetesek közötti mondás, amely így szól: Az előjárótól és az öszvértől tartani kell, minél messzebb vannak, annál jobb.

Mit lehet tudni az édesanyjáról, Maria Gastónról? Nézzük meg ezt a dátumot, 1648. augusztus 25-ét! Ez a Szent halálának a napja. A holttestét kihelyezik a templomba, nagyon sokan jönnek látogatni, egy idős atya is van köztük, José Market a neve. 90 éves és ugyanott, Peralta de la Salban született, és szeretne a San Panteleó-i piaristákkal beszélni. Azt mondja, hogy ő José atya gyermekkori barátja. Meglepődnek, de nagyon meg is örülnek az ottani piaristák, és kérdezősködnek tőle: milyen volt gyermekként az alapítójuk? Ő ugyanis nem nagyon mesélt a gyermekkoráról. Az idős atya két dolgot mesél, amelyeket mi is ismerünk. Azt meséli, hogy a falu tanítója sokszor egy székre ültette, és kérte, hogy sorolja fel a Miaszszonyunk csodáit, mondja fel őket úgy, ahogy az édesanyjától tanulta. Most megállnék egy pillanatra. Elnézést kérek tőletek, de mindannyian láttunk már ilyet. Ahogy a Szent feláll egy székre ilyen mozdulattal (mutatja), ismerős nektek? Festményeken láttátok ezt? Mit akar tanítani ezzel? A *Miaszszonyunk csodáit* meséli... A spanyol irodalom egyik klasszikusáról van szó, ez az első spanyol nyelven íródott mű, ekkor születik meg az írott spanyol nyelv, szerzője Gonzalo de Berceo.¹ Az észak-spanyolországi La Rioja tartományból származó szerző elmeséli azokat a csodákat, amelyek a Szűzanya közbenjárására történetek. Tulajdonképpen egy geszta éneke-

¹ Berceo, Gonzalo de: *Milagros de Nuestra senora*. Madrid, Cátedra, 1992.

írói van szó, ami a középkori irodalomban nagyon sok népnél jellemző. Itt a hős nem egy lovag, hanem a Szűzanya. Annak ellenére, hogy leírták ezeket a történeteket, szájhagyomány útján terjedtek, nagyon sok változatuk is létezik. A mi esetünkben pl. a trubadúrok, akik eléneklik egy-egy vásárban, búcsú alkalmával ezeket a történeteket. Az emberek szinte kívülről megtanulják őket. Kalazancius édesanyja nem tudott írni-olvasni. Valószínűleg úgy tanította meg a gyerekeinek a csodákat, hogy korábban ő is az édesanyjától hallotta. Van a tudásnak, ismeretnek egy láncolata, amit ilyen formában adnak tovább. Ezeknek az ismereteknek az átadása a nők dolga volt, így váltak gyermekeik első nevelőivé, első tanítóivá. A hagyományos ismeretek szájhagyomány útján való átadása fontos nevelői szerepet jelentett az anyák számára a családokban. Mi a tartalma, mit adnak át, mit találunk ezekben a csodákban? Értékeket és hitet. Olyan dolgokat, amelyekben hinni kell. A középkori, mediterrán területekre jellemző ismeretekről van szó. Három alapértékről beszélhetünk: *becsület, engedelmesség, istenfélelem*. Ahhoz, hogy valaki helyesen éljen, meg kell védenie a becsületét, engedelmeskednie kell az adott hatalomnak és megfelelő Isten-kapcsolattal kell rendelkeznie. A személyes dimenzió a becsület, a társadalmi dimenzió a hatóságnak való engedelmesség, a vallásos, teológiai dimenzió pedig az Isten-kapcsolat. Ha végigolvassuk ezt a művet, akkor láthatjuk, hogy minden történet e körül a három tétel körül forog. Most egy kis negatív önkritika következik. Ismeritek Szent Ignác történetét. Csatában megsérül, el kell vonulnia, hogy meggyógyuljon a lába, és ezen a helyen olvasnivalót kér, lovagregényeket, de nincs olyan a kastélyban. Két könyvet viszont tudnak adni neki: Krisztus életét egy karthauzi szerzőtől és a Szentek élete című legendáriumot. Gyakorlatilag ezek a művek vezetik el Szent Ignácot a megtéréshez. A jezsuiták kongresszusokat szerveztek erről a két szövegről. Ti olvastátok ezeket a könyveket vagy a Miasszonyunk csodáit esetleg? Kalazancius első olvasmánya tulajdonképpen nem ismerős számunkra. Több mint 400 év telt el, egy egészséges szégyenérzet kellene, hogy eltöltsön minket, hogy

mennyire nem ismerjük az alapítónkat. (Egy esős délután el lehet olvasni, nagyon kellemes olvasmány – ez házi feladat). Mindebből az a fontos számunkra, hogy egészen kiskorától beleolvadnak ezek az értékek: becsület, engedelmesség és istenfélelem.

Mi a célja a Kegyes Iskoláknak? A fiatalok Isten szent félelmében való képzése. Miben gyökerezik ez a nevelési cél? Egyértelműen abban, amit ő gyerekkorában kapott: Ha kisgyerekkortól a szent Isten félelmére neveljük a gyerekeket, akkor az élete alakulása biztosan boldog lesz (részlet a Konstitúcióból). Azért hangsúlyozza az istenfélelmet, mert magával hozta a gyerekkorából.

José Market, az idős atya így folytatja a beszédét: „Ne csodálkozzatok, hogy Istennek ez a szolgálója szent. Hiszen én ugyanannyi idős vagyok, mint ő. Egyszer elment otthonról és volt egy kése, amit magával vitt. Megkérdeztem tőle, hová mész? Azt válaszolta, hogy megölöm a sátánt, mert ő Isten ellensége.” Öt éves volt ekkor, és az eset saját szülőfalujában, Peraltában történt.

Egy másik történet szintén Peraltából, az ottani olajfa története. Annyit tudunk, hogy körülbelül ötéves, nála van a kés, elindul, hogy megölje az ördögöt, egy olajfához ér, felmászik rá, hogy megölje az ördögöt. Ezt történetet ismeritek, de lépünk közelebb egy kicsit. Tulajdonképpen ezt a történetet egy anekdotaként tartjuk nyilván. Ugyanakkor én ezt mint tapasztalatot szeretném átalakítani. Mi lehet a gyermek Kalazancius fejében, hogy ezt akarja csinálni? Nem fogad szót, nem engedelmeskedik. Ötévesen elkezd otthon kutakodni ott, ahol a fegyverek vannak, és ellopja a kést otthonról. Gondoljátok el, hogy akár az apja, akár az anyja meglátja, hogy ezt csinálja. Mit szóltak volna hozzá? Ti mit csináltatok volna, ha ti kapjátok rajta? Mindenképpen megbüntettétek volna, mert olyan dolgot csinál, amit nem szabad. Mi is voltunk gyerekek, és nyilván csináltunk olyan dolgokat, amik nem tetszettek a szüleinknek, amit nem engedtek meg. Tudtuk, hogy kockáztatunk egy esetleges büntetést.

Vajon mi járhat a kisgyerek fejében, ami az engedelmségnél is fontosabb? Van egy alapvető felosztás, ami a világot jóra és rosszra választja ketté. Az igaz, hogy az ördög Isten ellensége. Az ötéves gyerek felfogja ezt. 5-7 éves gyerekekkel dolgoztam valamennyi ideig, és világos számomra, hogy ezt a gyerekek megértik. Kalazancius úgy teszi ezt személyessé, hogy az ördög a felelős a világban lévő rosszért. Úgy tűnik számára, hogy senki nem vette ezt észre. Nem baj, ha ti nem is vettétek észre, én (Kalazancius) igen. És intézkedem is, meggyek és megoldom, elintézem a gonoszt. Átlépek a határokat, nem engedelmeskedem. Ő is tudja azt, amit Péter mond: előbb kell Istennek engedelmeskedni, mint az embereknek. Számára is világos, hogy azért viszi magával ezt a kést, mert dolga van, és Isten fontosabb, mint az emberek. Mindössze ötévesen el akarja tüntetni a rosszat a világból. Vajon mi lehet a szívében? Azt már értjük, hogy a fejében vajon mi járhatott. Mondjuk úgy, hogy szilárd elhatározás van benne, hogy valamit tennie kell, hogy a rossznak véget vessen. Nemcsak a fejében van világos kép, hogy neki tennie kell valamit, hanem a szívében is megvan a bátorság és az elhatározás: igen, ezt meg kell tennem. Nyilván egy ötéves gyerek esetén az eszközök és maga a helyzet is túlzó.

Ugyanakkor ebből a bizonyos olajfa-történetből meg lehet őrizni a lényegét, ennek az embernek azt a meggyőződését, hogy az egész életében azért fog harcolni, hogy a hazugság, a fájdalom, mindaz, ami a jólét ellen szól, ne legyenek a világban. Már ötévesen benne van, hogy valamit mindenkiért szeretne tenni. A tölgyfa a makkban teljes mértékben benne van. Ugyanez a kép van a peraltai olajfa történetében: gyakorlatilag minden lényegeset magában foglal. Már itt, ebben a korban is megtalálható. Azt hiszem, hogy ez a jelenet, ahogy Kalazancius felmászik a fára, hogy végezzen az ördöggel, minden piarista számára fontos jelkép lehet: le akarom győzni a világban lévő rosszat. Valóra akarom váltani azt, amit Jézus mondott: mindenkinek „életük legyen és bőségben legyen.” Ez a bizonyos olajfa azt tanúsítja számunkra, hogy Kalazanciusnak már ötévesen ez volt a szívében.

Most kicsit térjetez vissza a saját gyerekkorotokba! Nézzétek meg, milyen volt a családotok! Milyen a kapcsolatotok édesapátokkal? Mit tanultatok édesanyátoktól? Milyen volt a viszonyotok a testvéreitekkel (lányokkal, fiúkkal egyaránt)? Milyen dolgokat tanultál közvetlenül a családottól? Mert ezek a legkorábban elhintett magvak, melyek később gyümölcsöt hoznak. Kicsit gondolj utána, hogy milyen poggyászszal indítottak a szüleid? Milyen értékeket hozol a családotból? A számodra fontos olvasmányokra is gondolhatsz, azokra a dolgokra, hogy te miket tettél, hogy egy-egy álmod valóra válts. Jusson eszünkbe a gyerekkor fantáziája, álmvilága, a vágyai. Picit gondoljatok vissza a saját gyerekkorotokra.

Kalazancius diákkora

1. nap, 3. előadás

Tegyük még egy lépést Kalazancius tapasztalatában. Ebben segítségünkre lesz Spanyolország földrajza. Nagyjából itt található Peralta de la Sal, amely jelenleg az aragóniai autonóm közösséghez tartozik. Annak idején, 400 éve, az Aragóniai Királysághoz tartozott. Ez magában foglalta az aragóniai területeket, délre van Katalónia, Valencia még kicsit lejjebb. Itt van néhány sziget is, a Baleár-szigetek. 400 éve ezek a területek tartoztak az Aragóniai Királysághoz. Három nemzetiség alkotta: az aragóniai, a katalán és a valenciai. Néhányan azt mondják, hogy Kalazancius katalán, de nem, nem volt az. Ő maga mondja, és le is írja: nemzeti hovatartozásom szerint aragóniai vagyok, de érzelmeimben és szokásaimban római, mivel már negyven éve itt élek. Különösen a mai, Katalóniával kapcsolatos kényes helyzetben nem akarok ebbe belemenni, de az tény, hogy Kalazancius aragóniai volt. Ez egyébként egy, a katalánhoz közel álló dialektus.

Most nézzük meg Kalazancius életéből a kb. 10 éves korától a 26 éves korig tartó időszakot, ami évszámokkal, tehát 1567 és 1583 közöttre tehető. Miért választottam ezt a két dátumot?

A második dátum jelzi a felszentelése időpontját (1583). 26 éves, amikor pappá szentelik. Ha visszafelé számolunk az időben, körülbelül tízévesen kezdődhetett az a vándorlása, zarándoklata, amely elvezette őt a papsághoz. Ezekben az időkben szülőföldjén kívüli helyszíneken tanul, most ezzel a korszakával foglalkozunk. Kicsit ismételjünk át néhány helyszínt és dátumot, amelyeket már ismertek. Tízéves lehet, amikor egy közeli Estadilla nevű helységbe megy megkezdeni tanulmányait. Latint és bölcséletet hallgat. Ez nagyjából a mostani középiskolának felel meg. Ezután egyetemre készült a léridai egyetemre.

Annak idején ezeket az intézményeket *escuelas menoresnek* hívták, lényegében egyetemi előkészítők voltak. Akkor kezdődnek az első egyetemi tanulmányai is. Ekkor körülbelül 14 éves lehet. Itt kezdődnek első egyetemi tanulmányai is. Ahogy maga is utal rá, 20 éves lehet, amikor elhagyja Léridát, és Valenciába megy. 21 évesen már ott találjuk. Ez alatt az év alatt mindenféle dolog történik. Most az 1578/79-es tanévben járunk. A körülmények arra készítetik, hogy elhagyja Valenciát, ahol csak egy évet tölt. Ebben a kérdésben az életrajzírói eltérő véleményen vannak, egy részük szerint az ország közepére megy, Madrid közelébe Alcalá de Henares-be. Olyan vélemény is van, hogy innen visszatért Leridába. Egyik változatot sem tudjuk dokumentumokkal alátámasztani. Ami viszont egészen biztos, hogy ebben a 1579/80-as tanévben visszatért Peraltába. Meghal az édesanyja, nem sokkal később Pedro bátyja is. Ezért hivatja az édesapja, hogy jöjjön haza: vége van az egyetemista kalandozásaidnak, gyere haza! Így tehát 1580-82 környékén otthon találjuk Peraltában. Mintegy másfél évet tölt otthon. Utána arról tudunk, hogy visszatér Léridába, ahol befejezi a teológiai tanulmányait, és 1583. december 17-én pappá szentelik.

A korábban felírt két dátum, tehát 1567–1583 között ezeket a városokat járja be: Estadilla, Lérida, Valencia, Alcalá de Henares, azután otthon megint Peralta de la Sal, és a teológiai tanulmányok befejezésére ismét Lérida. A mai időkben megszokott a különböző Erasmus programok miatt, hogy a diákok sokfelé tanulnak, utaznak. De ha visszalépünk 400 évet, ez a képzési út a maga korában kivételt képez.

Mit tudunk meg a különböző képzéseiről, képzési helyszíneiről, magáról Kalazanciusról? Amire felhívnám a figyelmeteket először is, az a térbeli dinamika: indul, megérkezik, a következő helyszínre visszatér, megint tovább megy, megint vissza, körkörösen.

Többször jár ugyanazokon a helyeken. Ha egy átlagos novícius felkészítésére gondolunk – és szerencsére nem tudom, hogy kik vannak itt érintettek, akár a különböző képzési szakaszok előljárói –, de nálunk az a normális, hogy egy adott

ponton elkezdjük, és eljutunk egy másik pontig, tehát egy egyenes vonal mentén haladunk.

Van ugyanakkor egy másik képzési modell, amelyet én úgy szoktam nevezni, hogy az örök visszatérés. Ebben a modellben mindenféle tapasztalatokat szerez az illető, és láthatóvá válik, hogy ezeket miként éli meg.

Van egy, számomra nagyon érdekes modell, legyen szó akár Kalazancius bejárt útjáról, akár a sajátunkról. Ez a modell spirál alakú. Körkörösség jellemző rá, azaz vannak olyan tapasztalatok, amelyeket újra és újra megélünk, de fokozatosan egyre mélyebben, így a fejlődés nem egyenletesen felfelé, hanem befelé tart. Ez segít engem abban, hogy megismerjem Kalazancius modelljét és abban is segít, hogy összehasonlítsam a saját utammal. Próbálok ezekből néhány, számomra fontos elemet kiemelni, olyanokat, amelyek bemutatják Kalazancius emberségét, ugyanakkor arra is igyekeznek választ adni, hogy mit vár el tőlünk, milyennek akar látni minket.

A szent képzésén belül tehát három dinamikáról fogok beszélni. A Kalazancius által bejárt útban szélességet és változatoságot láthatunk: szélességet a földrajzi értelemben, a változatoság pedig a felkészülési időre vonatkozik.

Filozófiai és teológiai tanulmányainkból tudhatjuk, hogy ez a korszak a 16. század második fele kulturális és vallási szempontból is rendkívül izgalmas. A trienti zsinat után vagyunk, egy megújuló katolikus egyház bontakozik ki előttünk. Ennek a megújulásnak kiváló példája Kalazancius személye.

Négy különböző helyszín van, ahol a tanulmányait végezte, közülük három egyetemi központ. Azt szoktuk mondani, hogy két képzettséget szerez: jogi és teológiai diplomát, de jogi tanulmányait nem fejezi be. Leridában valóban jogot tanult, de ott jut arra a döntésre, hogy inkább a teológiát tanulna, tehát pap szeretne lenni. A jogi tanulmányokat valamivel több mint a felénél megszakítva Valenciába megy, hogy ott teológiát tanuljon. Valenciában két különböző helyszínen tanul teológiát: az egyházmegyei fakultáson délelőttönként, délután pedig a jezsuitákkal együtt a Szent Pál Kollégiumban.

Egyazon városban tehát két teológiai fakultásra jár. Tudnunk kell, hogy az akkori tudományos életben Salamanca jelképezte a hagyományokat, és Alcalá de Henares viszont a nyitottságot, a humanisztikusabb megközelítést, az újítást. Ez utóbbi képzés több helyen tanulmányozta a forrásokat, a Bibliával való sokkal szorosabb kapcsolatra törekedett. Kalazancius tehát a hagyománnyal szemben az újítást választja, a hagyományos tomista iskola helyett a humanistábbat. (Buenaventura Pedemonte i Feu nevű katalán piarista írt erről egy nagyon érdekes tanulmányt *The thought of St. Joseph Calasanz* címmel ezt digitálisan meg lehet találni.)

Később családi nyomásra muszáj volt hazamennie, és Léridában befejezni a tanulmányait, bár eredetileg nem így akarta. Tudjuk még, hogy mielőtt Rómába indult volna, valószínűleg Barcelonában megszerezte a doktori címet, így ezt a helyet is hozzá lehet tenni a képzési útjához.

A mi alapítónk tehát intellektuálisan mindenképpen magas színvonalon áll. Olyan, aki teljesen tudatosan készül arra a küldetésre, amelyet majd szeretne megvalósítani.

Nagyon sok időt tölt a felkészüléssel, tanulással. Mind-egyik oktatási központból a legjobbat választja, és a tudást ott sajátítja el. Érdekes ugyanakkor, hogy tanulmányai során sohasem járt szemináriumba. A kötelező szemináriumi tanulmányokat a trienti zsinat írta elő. Kalazancius ebből a szempontból is kívülálló: nem járt szemináriumba. Ez látszik is a szabadságában, önállóságában, döntéshozó képességében. Olyan személy, aki tudatos, tud is, képes is dönteni és megválasztani, kiválasztani azt, amit szeretne. Senki sem kényszerít rá soha semmit, teljes szabadsággal mozog. Így már kialakítható egy kép az alapítónkról: intellektuális alkat, aki a tanulmányai során személyes érési folyamaton megy keresztül. Még egyszer tehát: a szélesség és változatosság. Ebben a körkörös vonalban szükséges valamilyen indokot találnunk, hogy miért így haladt. A választ úgy fogalmaznám meg, hogy a legjobbra való törekvés. Kalazancius egyértelműen mindig arra törekszik, ami a legjobb. Először azért választja Leridát, mert az ottani jogi képzés híres és közel is van az otthonához.

Amikor úgy dönt, hogy pap lesz, maradhatna Leridában, tanulhatna ott is teológiát, de úgy látja, hogy nem túl jó ott a képzés, ezért Valencia mellett dönt.

Valószínűleg a jezsuiták hatására teszi ezt, akikkel együtt tanult, és akik jelezték neki, Valenciában új fakultás indul. Az ismétlő, hagyományos, tomizmus helyett a suarez-i tomista megközelítésmódot választja. Amikor Valenciát elhagyja, a korszerűségéről híres Alcalá de Henares-t választja: a legújabb, legjobb képzést akarja, azt, amelyik őt a lehető legjobban felkészíti arra, hogy választott hivatását jól töltsse be. Képzése azt szolgálja, hogy saját magából a lehető legjobbat hozza ki. Ezek alatt az évek alatt a tanulmányok, a könyvek, a tanulás mind érlelik a személyiségét. Olyan embert látunk, aki szenvedélyesen keresi az igazságot és a tudást. Ez személyiségének két nagyon fontos eleme: az igazság és a tudás szeretete. Nemcsak egy intellektuális alkatú ember, hanem olyan, aki mindig keresi az igazságot, és ugyanakkor igazságos, együttérző, szolidáris, aki törődik, odafigyel másokra, ugyanakkor erősíti a kapcsolatát Istennel. Ez az Isten fokozatosan jelenik meg életének horizontján.

Figyeljük meg, hogy gyerekkorában, Estadillában kortársai *kis szent*nek nevezik. Azért nevezték így, mert nem ment úgy be órára, hogy előtte ne imádkozott volna.

Képzeltetek el egy 11-12 év körüli fiút kortársaival: fizikai magasságával kitűnik közülük. Keresztes Szent János is ilyen volt. II. Fülöp kifejezetten alacsony volt, nem érte el a 165 cm magasságot, hogy magasabbnak tűnjön, magas kalapot hordott.

A mankója alapján lehet feltételezni, hogy Kalazancius 185 cm-nél magasabb lehetett. Ez a mankó ma is látható a szobájában. Mivel nekem dolgom az, hogy ezeket a relikviákat megőrizzem, vigyázzak rájuk, hát kipróbáltam ezt a bizonyos mankót, és a vállam fölé ért az, amit Kalazancius a hóna alatt hordott.

Ezzel kapcsolatban megemlítenék még egy dolgot, amelyet négy hónapja fedeztem fel. A szentté avatás miatt rengeteg Kalazanciusához kapcsolódó dolgot őrzünk, így például a ru-

háit. Ezt szépen becsomagolva tárolják. Ezen a télen vettem a bátorságot és kinyitottam az egyik ilyen csomagot. Persze nagyon óvatosan tettem, mivel 400 éves ruháról van szó. Az egyik egy kabátszerű ruhadarab volt, amelyet a habitus fölött viselt. Egy rendes, ujjas kabát. Kinyitottam. Belőlem biztos kettő belefért volna ebbe a kabátba, olyan hatalmas volt. Pedig az élete utolsó idejéről beszélünk, tehát egy idős emberről. Fiatal korában biztosan robosztus testalkata lehetett. Gondoljátok el, hogy a kortársai hogyan tekintettek rá, hiszen ha valakinek túl nagy a füle, az orra, máris kitalálnak valamit rá. Akkor is így lehetett, ma is így van. Olyan fiatalember volt, aki feltűnik. Az ilyet néha azért kigúnyolják a kortársai. Úgy tűnik tehát, a kis szent pont az ellenkezője annak, ahogy fizikailag kinéz, azt üzeni, hogy te nem vagy olyan, mint mi.

Leridában *prior* a beceneve. Abban az időben mindhárom nemzetiség (aragóniaiak, katalánok, valenciaiak) vezetőjét így nevezték. Több volt, mint egy diákönkormányzati képviselő, inkább afféle modellként szolgált a többi diák számára. A nehézfiúk úgy szólították, hogy *az én szent lelkem*, azért, mert feladata volt kihúzni őket a csávából. Becenevei alapján tehát olyan emberről van szó, aki a kamaszkorában is gyakorolja az istenfélelmet, Isten tiszteletét, a vele való kapcsolatot, összpontosít a tanulmányaira, és segíti társait.

Most térjünk át a valenciai hölgy történetére, amelyet ismertek. Kalazancius 21 évesen Valenciába megy teológiai tanulmányokat folytatni. Mivel nem jár szemináriumba, neki kell fizetnie a tanulmányait és a szálláshelyét is. Mivel vannak jogi ismeretei, dolgozhat, kereshet munkát magának. Egy gazdag, írástudatlan hölgyhöz kerül, akinek nem tudjuk a nevét; írnok és titkár lesz. Elképzelhető, hogy fiatal özvegy lehetett, aki megörökölte a férje vagyonát. A férj életében nyilván a férj igazgatta a javakat. Mivel azonban a férj vélhetően elhunyt, szükség van egy adminisztrátorra, egy titkára, és az ifjú Kalazancius a maga 21 évével el tudja látni ezt a munkát. A hölgy látva, hogy milyen jól végzi feladatát ez a fiatalember, arra gondol, hogy esetleg több is lehetne, mint az ő személyes titkára. Kalazancius fiatal, magas, erős, jó külsejű,

és el tudja látni ezt a feladatot. Kísértési helyzet állhat fenn, Kalazanciusnak döntenie kell a papi hivatás és a házasság között.

A megkülönböztetés során először a gyóntatójához fordul, és elmondja neki a helyzetet.

A mentális betegségek esetén szoktak beszélni az úgynevezett néma démonokról. Ezek arra biztatnak, hogy hallgassak el bizonyos dolgokat. Már felnőtt vagyok, érett vagyok, ezt nem kell elmondanom, erről hallgatok. Kalazancius pont az ellenkezőjét teszi: a gyóntatójának elmondja, milyen helyzetbe került. Nagyon fontos az, hogy kimondja, feltárja, nem hallgatja el. A megoldás végül az lesz, amelyet egy spanyol mondás így fejez ki: „Földet rá!”, azaz otthagyja az egészet, elmegy onnan: már eldöntötte, hogy pap lesz.

Előfordulhatnak az életünkben olyan napok, amikor a belső világunk felborul, amikor nem látjuk a napot, ilyenkor szomorúak leszünk. Például a lelki vezetőmet áthelyezik a lehető legtávolabbi helyre. Ha én itt maradok, és a hölgy is, meghívom egy kávéra, együtt kávézgatunk. Utána pedig ki tudja, mi következik? Ugyanakkor, ha nem vagyok ugyanebben a városban, ha távolságot veszek fel, akkor szomorú leszek, mert nem fogunk aznap kávézni. A döntésem hosszú távra szól, ha pedig itt maradok, más irányt veszek, így nem a hosszú távú terveim valósulnak meg: megakadok. Nagyon jó módszer tehát a távolságtartás kialakítása. A temetők, még hozzá a hivatástemetők is tele vannak ilyen bátor emberekkel. Kalazancius ezt világosan látja.

Hozzászólás: Ha jól emlékszem, Adolfo Garcia Durannak, a korábbi rendi történetírónak, van olyan megközelítése, hogy ez tulajdonképpen hivatáskrizis, amely összefüggésben lehetett Kalazanciusnak az életrajzában is szereplő betegségével. Amikor meghal az anyja és a testvére, az apja hazaparancsolja, Kalazancius beteg lesz. Az apja csak akkor engedi a papi hivatás felé, amikor ez a betegség elhatalmasodik. Olyan, mintha Kalazancius egy kicsit zsarolná a betegséggel.

A megkülönböztetésnek ebben a szakaszában spirituális eszközhöz folyamodik. Mielőtt elhagyja Valenciát, a városa

védőszentje, Szűz Mária elé borulva tisztasági fogadalmat tesz. Megfigyelhetjük, hogy az életének minden szakaszát kíséri a Szűzanya.

Ahogy korábban is már említettem, inkább személyes helyzetekről, nem problémákról szeretek beszélni. Kalazancius számára nem probléma, hanem egy fiatalon megélt helyzet ez a valenciai hölgy, lehetőség az érzelmi területen lévő megkülönböztetésre. Fogalmunk sincs, hogy Kalazancius szerelmes volt-e vagy nem, nem is akarok találgatni. Biztos, hogy megértette, hogy a hölgy érdeklődik iránta, szerelmes belé. Nyilván valamiképpen ez hatott rá, talán meg is ijesztette a lehetőség. Ugyanakkor másképp dönt: megbeszéli lelkivezetőjével, fiatalon meghozza a távolságtartás döntését, és kéri Istent, a Szűzanyát, hogy erősítsék és segítsék meg. Számomra az az érdekes ebből a valenciai történetből, hogy Kalazancius egy csomó eszközzel él azért, hogy ezt a helyzetet jól kezelje: emberi vonatkozásban távolságtartással, a spirituális vonatkozásban pedig megbeszéléssel és Isten felé tekintéssel. Ebben a helyzetben is látjuk nála ezt a három szintet: a személyes, a kapcsolati és a teológiai szinteket. Később, nagyjából 20 évvel később lesz még egy ehhez hasonló, érzelmi jellegű eset Rómában, szintén egy hölgygel kapcsolatban.

Most arra kérlek titeket, hogy egy kicsit tekintsétek át saját kamasz- és fiatalkorotokat.

Hol voltál, mit csináltál? Milyen kapcsolatokat építettél? A tanulmányok, a képzések, hogyan és mennyiben segítettek téged, vagy éppen nem? Milyen iránytű vezetett téged ez idő alatt? Kalazanciusnál láttuk, hogy ő mindig a legjobbra törekedett. És te? Veled mi a helyzet?

Ami a legfontosabb: hogyan építetted a saját személyiségedet ez alatt az idő alatt? Milyen tulajdonságokat, milyen jó tulajdonságokat fedeztél fel magadban?

KALAZANCIUS HIVATÁSA

A szerzetesi hivatás születése

2. nap, 1. előadás

Ma Kalazancius hivatásával fogunk foglalkozni. A táblára vázlatosan felírtam a fontos dátumokat: kezdjük 1583-mal, és eljutunk 1622-ig. Az első dátumot már tegnap tisztáztuk, ekkor szentelték pappá: ez az az első elem, amelyre a Szent hivatása épül, minden más ezen alapul. Olyan hivatásról van szó tehát, amely az idők során egyre jobban kibontakozik.

Így jutunk el egészen 1622-ig, azaz 39 évről beszélünk. Ma ez az első adat, amit elétek hozok. A hivatás megkülönböztetése tehát és Kalazancius keresése, ami már korábban megkezdődött, folytatódik még, csaknem negyven éven át.

Kalazanciusra gondolva úgy képzeljük el, hogy megérkezik Rómába, látja a gyerekeket, és megalapítja az iskoláját. Sokszor azt is hozzátesszük, hogy azért kezdett el a gyerekekkel foglalkozni, mert nem szerezte meg az áhított kanonokságot. Ez nem így van, nem igaz. 40 évig tartó megkülönböztetési folyamatról van szó. A pappá szentelésétől kezdve záródik le az ő hivatástisztázó folyamata 1622-ben, amikor a Páli Kongregáció szerzetesrenddé, a Kegyes Iskolák Rendjévé válik.

Olyan helyzetből indulunk ki tehát, hogy valaki egyházmegyés papi hivatást kap, és közel negyven év múlva eljutunk egy szerzetesrend megalapításáig. Ezen idő alatt a környezetében és vele személyesen is nagyon sok változás történik. Ezek a változások adják ennek a hivatástisztázó folyamatnak a lényegét.

Akkor vágjunk bele ebbe a történetbe. Kezdetnek Kalazanciustól vennék egy szöveget, a Konstitúciója előszavát, amelyről úgy vélem, számunkra különösen is érdekes.

Abban az időben ugyanis, amikor a Konstitúciók megírásával foglalkozik, előtte van számos saját írása és más szerzetesrendek alapszabályai is. Mielőtt magába a Konstitúciókba

belefogna, ír egy hét bekezdésből álló előszót. Tulajdonképpen ebben foglalja össze az egész írást, és ad perspektívát mindannak, ami majd következni fog, egyúttal pedig összefoglalja a hivatásunk legfontosabb kulcselemeit. Ebben a preambulumban ad választ arra, hogy ki a piarista.

Ez a szöveg nagyon gazdag, különböző utakat nyit, amivel érdemes lenne akár a folyamatos képzés keretében foglalkozni. A szöveg a rend mostani konstitúcióiban is benne van. Amikor a II. vatikáni zsinat után a rendnek meg kellett újítani a konstitúcióit a *Perfectae caritatis* zsinati dokumentum kívánalmainak megfelelően, akkor született a ma érvényes változat is, megalkotásakor tudatosan utaltak a kalazanciusi előszóra, mert a rend szempontjából annyira fontosnak találták. A zsinati dokumentum második pontjában ugyanis van egy arra vonatkozó felszólítás, hogy a rendek térjenek vissza az alapítóikhoz, hogy fedezzék fel eredeti karizmájukat. Ennek a szellemében kezd el a rend még alaposabban foglalkozni az alapítónak az írásaival. Akkor fedezik fel, hogy tulajdonképpen ez az előszó az, ami az egész Kegyes Iskolák építményének az alapja. Reflexióra akarlak hívni titeket: mindenképpen olvassátok el újra, és tekintsétek tükörnek, amellyel beszélgetni tudtok.

Az előszó végén találjuk a hetedik pontot. Így szól: „Ha ugyanis a novíciusok kiválasztása és felvétele egy szerzetbe nem a legnagyobb körültekintéssel történik, valamint ha nevelésükre nem fordítanak igen nagy gondot, bármely intézmény, legyen az akármilyen szent is, elkerülhetetlenül romlásnak indul.” (Konstitúciók 10. pont)

Mivel mint minden konstitúció, a szöveg latinul íródott, az ige, amelyet használ, az a *defactavitur* – megsemmisül, egy erős vizuális jelentést hordozó szó, mintha a szemünk előtt omlana össze egy épület, mint a filmekben: csak por és törmelék marad. Az egész szöveg tulajdonképpen a Kegyes Iskolák építéséről szól, hogy azt miként, milyen dinamikák alapján kell felépíteni, ez egy struktúraadó szöveg. Az építkezés dinamikája semmit sem ér, ha két kulcselem hiányzik belőle: az egyik a szerzetesek és a további munkatársak, akár

kezdeti, akár bármilyen más képzési szakaszban legyenek is. Rájuk vonatkozóan a szöveg kihangsúlyozza, hogy igen alapos megkülönböztetésre van szükség.

A továbbiakban megmagyarázza, hogy a befogadásnál mire kell különösen odafigyelni. Kalazancius három helyzetet sorol fel. (1) Kit kell felvenni; (2) kit kell elküldeni a felvétel után; (3) ki az, akivel szóba sem kellene állni, azaz rögtön, már az ajtóból el kellene küldeni.

A három helyzet kissé részletesebben a következő. (1) Az első arra vonatkozik, hogy egyáltalán kit fogadjunk be. Van tehát egy jelölt, aki szeretne a Kegyes Iskolák keretében működni, zörget az ajtón, piarista szeretnék lenni. Mondhatjuk neki azonnal, hogy bocsánat, te nem teljesíted a feltételeket, nem vagy alkalmas arra, hogy közénk állj, így ő be sem lép a házba. Azt mondjuk neki, hogy találj valami mást magadnak, nem ez a hivatásod.

Mi ugyanis, akik az ajtó másik oldalán nézzük őt, azt állapítjuk meg, hogy nincsenek meg benne azok a feltételek, amelyek alkalmassá tennék őt arra, hogy piarista legyen.

(2) A második arra a helyzetre vonatkozik, amikor valakit már befogadtunk ugyan, de a kezdeti képzés után azt mondjuk, hogy köszönöm, nem. Ebben az esetben is jelentkezik valaki, aki azt mondja: „Szeretnék közétek állni, tanítani.” Mi azt válaszoljuk neki, hogy rendben van, csatlakozhatsz és részt vehetsz a kezdeti képzésben. Ez a bizonyos kezdeti képzés tehát, amelyet Kalazancius első képzésnek szokott nevezni, nemcsak felkészítés a küldetésre, hanem megkülönböztetési folyamat is, amelyben a jelöltnek látnia kell, hogy vajon tényleg ez-e az út, amelyet az egyházban be szeretne járni. Éppen ezért neki kell ezt kérnie: „Igen, én hozzátok, a piaristákhoz akarok tartozni.” Ugyanakkor a mi oldalunkról is el kell végezni ezt a megkülönböztetést, eldönteni, hogy valóban rendelkezik-e azokkal a feltételekkel, amelyek alkalmassá teszik őt a piarista szolgálatra. Tehát ha a kezdeti képzés után úgy találjuk, hogy nincsenek meg benne ezek a feltételek, akkor azt mondjuk neki, hogy sajnáljuk, szerintünk nem itt van a helyed.

(3) A harmadik helyzet azokra vonatkozik, akik még a kezdeti képzést sem kapják meg. Mindehhez hozzátehetünk egy negyediket is: (4) valaki jelentkezik, részt vesz a kezdeti képzésben, amelynek végén mindkét oldal azt látja, hogy a jelölt alkalmas, megfelel, tehát közénk tarthat.

Ezen megkülönböztetés elvégzésére egy sor kritérium áll rendelkezésünkre.

Szeretnék most egy zárójeles kitérőt tenni. Néhány tartományunkban, ahol komolyan veszik és odafigyelnek ezekre a 400 évvel ezelőtti gyakorlatokra, elkezdték a jelöltek kiválasztásában ezen elveknek alkalmazását, működik.

Volt szerencsém tavaly meglátogatni az argentin tartományt, és néhány napot tölthettem az ottani kezdeti képzés résztvevőivel. A kétéves prenoviciátusban nagyjából 12-20 jelölt szokott általában lenni. Nem frissen középiskolát végzettekről van szó, inkább olyanok csatlakoznak, akik már végeztek valamilyen képzést, egyetemi tanulmányaikat befejezték, többen öregdiákok, általánosan 23-26 évesek. Velük dolgoznak két éven át a képzők. A képzés belső jellegű, humán és pszichológiai tartalmakat foglal magában. A két év elteltével sokan közülük kérik, hogy hadd folytassák, tehát a következő szakaszba, a noviciátusba léphessenek. Ebben a rendszerben nagyjából 5-8 novícius szokott évente maradni. A prenoviciátus idején alapos megkülönböztetésre van szükség, egy részüket nem veszik fel még a noviciátusba sem. Nem arról van szó, hogy bárki valamilyen válságot élne át, akár képző, akár tartományfőnök. Semmilyen negatív felhang nem marad azokban, akik két évet arra szenteltek, hogy ezeket a személyeket felkészítsék. Ebben a kétévben a képzőknek megvan a kellő idejük arra, hogy lássák, hogy ez a személy valóban alkalmas-e vagy sem. Gyakorlatilag ez a kalazanciusi modell követése, tehát van, akit rögtön elutasítanak, van, akit a kétéves előkészület után, és van, akinek azt mondják, hogy szívesen látunk.

Eddig volt szó a kiválasztásról és a befogadásról, a következő témánk a nagyon alapos felkészítés.

Tudom, hogy a magyar tartomány több évszázados hagyománnyal rendelkezik, a képzés nagyon gondos. Ugyanakkor a képzésnek nem csak az intellektussal kell foglalkoznia. Az a képzés, amelyet Kalazancius javasol, teljes körű, integrális és ugyanakkor integrált is: az egész személy építésével foglalkozik. Szent Faustino Miguez, ő a rend harmadik szentje, akit ti is ismertek, azt mondja, hogy három dologra kell odafigyelni a képzésben: a test, az értelem és a szív.

A piarista képzés tehát egyrészt odafigyel a fizikai és az intellektuális képzésre is, valamint a belső világ fejlesztésére is. Ha ez a három dimenzió nem egészíti ki egymást a képzés során, akkor a végtermék szétesik. Lehetnek fizikailag szupererős piaristák, mert naponta edzenek, vagy olyan gyenge fizikumúak, akik nem törődnek ezzel a dimenzióval, nem figyelnek oda a táplálkozásukra, a megfelelő alvásra, azaz a testi és emberi oldalra nincsenek tekintettel.

A következő dimenzió az intelligencia, az értelem. Nem klauzúras szerzetesek vagyunk, hanem nevelők. Számunkra az értelem művelése nem választható dolog, hanem hivatásunk lényeges eleme, hasonlóan ahhoz, hogy a klarissza nővéreknek tudniuk kell bizonyos süteményeket elkészíteni, mert ebből élnek, és megtanítyják egymásnak a trükköket, hogy hogyan kell finom süteményeket készíteni. Ez nem a mi dolgunk, mi nem süteményeket készítünk. Nevelők, a nevelés professzionális szakemberei vagyunk, ezért van szükség arra, hogy műveljük az értelmünket, olvassunk, képezzük magunkat, szerezzünk egyetemi képzettségeket, titulusokat. A mi területünkön ez a folyamatos képzés. Ha irodalom, történelem, magyar, fizika stb. szakos tanár vagyok, biztos, hogy minden évben szerveznek kongresszusokat, alkalmakat, ahol aktualizálják az ismereteket. Ott kell lennem. Időt kell szakítanom arra, hogy lépést tartsak.

Tehát, hogyha van egy tanítványom, és én évek óta ugyanazt a tantárgyat tanítom, a saját jegyzeteimből, és László bejön az órára, akkor Isten őrizz, hogy évekkal később, ha a fia, Laci bejön az órára, akkor ugyanazokat a jegyzetet lássa, mint amit anno az apja, vagy amiből őt tanítottam évekkal ko-

rásban. Tudom, hogy a jegyzeteim jók, mert jó tanár vagyok, de húsz évvel később nem lehet ugyanaz a jegyzetem. Mondhatják, hogy a matematika nem változik, de a tanítás módja igen. Nekem magamnak változnom kell a tantárgyammal együtt, és valami mást, új dolgot kell nyújtanom a tanítványaimnak. Ezt jelenti a piaristaság. Doktorátus, végzettség, tapasztalat abban, amit csinálunk. Nem szabad félnünk a képzéstől, hiszen piaristák vagyunk, nem süteményt gyártó klarisszák.

A következő fontos dimenzió a szívé. A Példabeszédek könyvében olvassuk: „*Nagy gonddal őrizd a szívedet, mert hiszen belőle indul ki az élet*” (Péld 4,23). A szívre azért kell odafigyelni a képzés során, mert ott van az élet forrása. Lehetek nagyon okos, fizikailag fitt, de a személyes élet központja a szív. Ezért is mondja Jeremiás próféta: „*Csalárdabb az emberi szív mindennél, és tele van gonossággal. Ki lát bele titkos rejtekeibe?*” (Jer 17,9) A szívben van a legjobb dolog, az élet forrása is a szívben van, de a kockázat is, amely rossz irányba vihet bennünket. A belső, érzelmi, kapcsolati dinamikákat a képzés során mindig a szemünk előtt kell tartanunk.

Ha valaki huszonöt órát tanul naponta, mindig a szobájába bezárkózva találjuk könyvek között, de nincs meg a napi kapcsolata a társaival, akkor „valami bűzlik Dániában”, valami nem működik. Másfelől előfordulhat, hogy valakinek mindig van ideje, hogy a Kalazancius Mozgalommal legyen, hogy elmenjen kirándulni, vagy bármilyen tevékenységben részt vegyen, de arra viszont nincs ideje, hogy megálljon az Úr előtt, és azt mondja: „*Itt vagyok, Uram.*” Olyan is lehet tehát, hogy nagyon apostoli, nagyon odaadó, de soha sincs otthon, sohasem látjuk, hogy egyedül imádkozna. Ez egy másik módja annak, hogy nem törődünk a szívünkkel.

Ezt a kezdeti képzés során észre kell vennie a képzőnek, a házfőnöknek, a tartományfőnöknek. A kezdeti képzés során tehát három dologra: a testre, az értelemre és a szívre kell figyelni. Ezt értjük nagyon gondos képzés alatt: a személyiség minden oldalával foglalkozunk. Tehát ha a kiválasztásnál és a befogadásnál, valamint a képzésnél, amit gondosan vég-

zünk, mindezeket a szempontokat figyelembe vesszük, akkor a művünk, ami szent, valóban épülni fog. Ha nem így járunk el, hirtelen összeomlás fog bekövetkezni.

Tudjátok, hogy a generálsi kongregáció a következő hat-éves időszakra a Kegyes Iskolák építését az egyik fontos cél-
nak tűzte ki. A további célok: Jézus Krisztus központi szerepe, a piarista, akire szükségünk van, a pótolhatatlan szolgálat és a rend integrális fenntarthatóság.

Ezek az irányok Kalazancius Konstitúcióinak az újraolvasásából származnak, nem új dolgok. Tehát ha a Kegyes Iskolákat akarjuk építeni, mégpedig úgy, hogy az ne omoljon össze, akkor ezeket az irányvonalakat kell követnünk. Krisztus központi szerepe a legalapvetőbb pont erre a hat évre vonatkozóan. Tegnap is említettük, hogy Krisztus tanítványai vagy Jézus tanítványai vagyunk, őt követjük, aki mindig hív minket, ahogy Szakál Ádám a prédikációban is említette. Ugyanakkor kérdés, hogy milyen is az a konkrét piarista, akire szükségünk van. Szerzetesekre és világiakra szükségünk van ebben a pótolhatatlan szolgálatban. Azt akarjuk, hogy a világ 42 országában jelenlévő piarista közösségek ugyanabban az irányba építkezzenek, ezt jelenti az a bizonyos integrális fenntarthatóság, így lehet Kegyes Iskolákat építeni. Ha nem így történik, akkor minden összeomlik.

Ennek a szakasznak lassan a végére érünk. A következőben, mint ahogy a lakóparképítésekénél készítenek egy-egy bemutató lakást, arról fogunk beszélni, hogy ezt a bizonyos mintát hogyan kell kialakítani. Kalazancius számunkra ez a bizonyos modell, annak példája, hogy milyennek is kell lennünk.

A folytatásban azt fogjuk bejárni, hogy miként jutott el ahhoz, hogy olyan modellé váljon számunkra, amely nem omlik össze. Ez azért is fontos, mert Kalazancius élete végén, az utolsó két évben (1646–1648) tulajdonképpen minden elem megvan ahhoz, hogy ez az épület összedőljön. Ezek mind a rend, mind az ő számára szörnyűek voltak, amikor minden összeomlik, kivéve őt magát. Kérdésünk tehát az, hogy mi-

ként is áll össze ez az ember, miből épül fel, hogy mindezek ellenére élete utolsó két évében személye nem omlik össze.

Előzetesként annyit mondok nektek, hogy Kalazancius tulajdonképpen a mennyek országához hasonlít, ahhoz a bölcs emberhez, aki sziklára építette a házát. Fúj a szél, jött a hömpölygő áradat, de nem dőlt össze, mert sziklára épült.

Kalazancius papi hivatása

2. nap, 2. előadás

Ahogy említettem ebben az előadásban a Szent életének 1583–1622 közti időszakát szeretném bejárni.

Tegnap említettük a valenciai hölgyet, ami egy megkülönböztetési helyzet volt Kalazancius számára, hogy válasszon a papi hivatás és a házasság között. Tulajdonképpen ez a 21 éves korában megélt tapasztalat volt papi hivatásának első megerősítése.

Tegnap az egyik hozzászóló atya említette, hogy volt a papnövendékek között olyan, aki a papságban kenyérkereseti lehetőséget látott. Tulajdonképpen abban az időben ez eléggé megszokott dolog volt a fiúgyerekek számára. A középosztálybeli és annál magasabb osztályok gyerekei esetében – ahonnan Kalazancius is származik –, a vagyon a legidősebb fiúra száll át. A második gyereket általában katonai szolgálatra szánják. A kisebb fiúk számára ott volt az egyház, amely kulturális és társadalmi szemszögből nézve is meglehetősen jó megélhetést biztosított.

Én Kalazanciusban valódi vágyat fedezek fel a papság iránt, számára ez személyes döntés, szeretett és általa védett hivatás. Azért is tartja ezt annyira értékesnek, mert harcolnia kellett érte.

Látjuk tehát, hogy miként harcol a hivatásáért egy nő szerelmével szemben. 21 évesen mindenki élete teljében van. Ekkor mindent nagy intenzitással élünk át, ami később már nincs így. Az, hogy az érzelmekkel ebben a korban szembe-sül, az azt mutatja számunkra, hogy ez a harc nagyon erős és intenzív volt. A Szent életében hamarosan egy második próbatétel fog bekövetkezni: a család ellenállása, amelyet családi válságként tüntettem fel. A válság körülményei a következők: meghal az édesanyja, majd legidősebb bátyját, aki konfliktusba keveredett a földesúrral, meggyilkolják. Amikor a legidősebb testvér, az örökös meghal, az édesapja hazahívhatja őt,

és közli vele, hogy az apád vagyok, engedelmeskedned kell nekem, és azt kell tenned, amit én mondok. Az akkor 23 éves Kalazancius nagyon jól tudja, hogy mit fog mondani az apja: felejtsd el az álmaidat, azt, hogy pap akarsz lenni, nősülj meg, alapíts családot, és vedd át a családi örökséget. Így tehát alkalmas pillanat adódik a családalapításra, ráadásul nem kevés családi örökség várja. Nem voltak igazán nemesi család, nem tartoztak a nemességhez, de egy jobb módú polgári réteghez viszont igen, így mind anyai, mind apai részről elég sok vagyonnal rendelkeztek.

Történezeink korábban sokat kutatták azt, hogy milyen lehetett a család vagyoni háttere. Mint kiderült, jelentős vagyonuk volt, így, ha José megnősült volna, mindez őt illethette volna. Figyeljete most arra, hogy miben kell megkülönböztetést tennie: megkapom a család vagyonát, megnősülök és családot alapítok. Jó életterv, minden adott hozzá. Kalazancius mégis nemet mond, mert a szívében már meghozta a döntést: pap akar lenni. Itt van hát a konfliktus. Ez más, mint a két évvel korábbi valenciai helyzet. Akkor ugyanis ez az ajánlat egy kívülállótól származik. Most Peraltában a saját édesapja állítja ez elé a helyzet elé. Tehát itt a belső lehetőség-ről van szó, nem kívülről jön ez a kihívás. Amikor a megkülönböztetésnek egy hasonló érzelmi oldala van, minden sokkal bonyolultabb. Mi is tudjuk ezt: a kívülállókkal egyszerűbb döntést hozni, még ha nehezek is ezek: mondhatom azt, hogy nem, még ha nehezemre is esik.

Ugyanakkor nemet mondani anyámnak, apámnak, testvéreimnek nem más, mint önmagam egy részének a megtagadása. Ezért nehezebb ez a fajta megkülönböztetés, mert nem kívülről jön, hanem belülről. Itt megint azt láthatjuk, hogy Kalazancius életét nagyon élesen megvilágítja az evangélium: „S mindaz, aki elhagyja értem otthonát, testvéreit, nővéreit, atyját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap és örökségül kapja az örök életet” (Mt 19,29). Kalazancius számára ez teljesült. Peraltában vélhetően 5-7 gyerekről mondott le; Rómában számtalan gyereke volt, annyi, mint a csillagok az égen és a homokszem a tengerparton. Peraltában egy házat veszí-

tett el, ma 42 országban hány háza van? Igaz, üldözések között, abból kijutott, de utána részese lett az örök életnek. Ez volt az a bizonyos nehéz megkülönböztetés, amelyet meg kellett tennie. Megtagadni önmaga egy részét, a családját, és azt mondani az apjának, „*Miért kerestek? Nem tudtátok, hogy atyám dolgaiban kell lennem?*” (Lk 2, 49) Kalazancius feleselő gyerek, visszabeszélő, aki érvként az evangéliumot használja.

Ahogy tegnap említettétek, jön a betegsége. Ahogyan Durán említi, ez a szomatizációja lehetett mindannak, ami történik vele. Nem mindennapos dolog az apának nemet mondani, tehát a teste reagált erre, de a végsőkéig kitartott. Kalazancius, aki ügyes tárgyaló, ezt mondja az apjának: Válassz. El akarod temetni a harmadik fiadat, vagy megengeded neki, hogy pap legyen? Az apja teljesen sarokba szorítva érzi magát és megérti, hogy ha nem adja meg az engedélyt a papságra, a fia meg fog halni. Végül tehát megadja az engedélyt, és ennek az évnek a december 17-én pappá szentelik. Úgy tudjuk, hogy primíciáját december 25-én Peraltában tartotta.

Gondolhatnánk, hogy Kalazancius már pap, vége a történetnek, de nem. Ő ugyanis nagyon másképp pap, mint a többi: tulajdonképpen kívülálló. Nagyon-nagyon szeretem az alapítónkat. A legjobban az tetszik benne, hogy minden modellel szakít, teljesen kívülálló. Számomra ez különösen vonzóvá teszi őt. Nem hagyományos értelemben pap. Egyházmegyes pap, de melyik egyházmegyéhez tartozik? Az urgelli egyházmegyéhez tartozik, de rövidesen Barbastróba megy. Mindkettő az aragóniai királyságban van, Urgell a katalán részen, Barbastro pedig Peraltától olyan 25 kilométerrel távolabb, az aragón részen. Vajon miért marad ott? Miért nem megy Urgellbe? Bizonyára az édesapja kérte, hogy maradjon minél közelebb, hogy papi feladatai mellett a családjával, az édesapjával és a családi vagyonnal is tudjon törődni. Barbastro nem az ő egyházmegyéje, másrészt pedig itt nem tölt be plébánosi funkciót.

Barbastróban Kalazancius közvetlenül Felipe de Urries, egy domonkos szerzetes püspök szolgálatában áll. Gondoljuk el, mit gondolhattak a barbastrói egyházmegyes papok arról,

hogy megérkezik egy új pap, és azonnal közvetlenül a püspök szolgálatába áll. Karrierista? Protekciója van? Tehetséges? Még ha Kalazanciust a képességei szerint választották is ki, vajon mit gondolhattak a többiek? Mit képzelt ez magáról? A püspök nyilván olyan személyt akar, aki tud neki megfelelően segíteni, Kalazancius ugyanakkor egy közeli egyházmegyében megfelelő állást keres magának. Ez ugyanis lehetővé teszi számára, hogy gondoskodjon az édesapjáról, ugyanakkor pénzt is keressen, persze minél kevesebb munkával. Nyilván egy plébánián másfajta munkát kell végezni, mint egy püspök szolgálatában. Kalazancius tehát okos, de ravasz is, nem irgalmas nővér; egy jó állást keres.

Amikor pedig meghal az a püspök, akit szolgált, nem a saját, urgelli egyházmegyébe megy vissza, hanem a monzóni rendi gyűlésre indul. Ez az a bizonyos rendi gyűlés, amelyet az alacsony, ezért magas kalapot hordó II. Fülöp hívott össze.

Ezen az alkalmon valamennyi királyság képviseltette magát. Miért nem megy haza a saját egyházmegyéjébe? Miért megy ehelyett egy politikai rendezvényre? Úgy tűnik, ez kiváló alkalom arra, hogy megmutassa magát – hátha valaki felfigyel rá, és tesz egy jó állásajánlatot, így előbbre léphet. Ekortájt Kalazancius 27-28 éves, magas, fiatal pap, professzionális szakmai képzettséggel, van tapasztalata a püspökök szolgálatában. Nem akar túl messzire kerülni Peraltától, hiszen édesapja még él. Monzon még közelebb van Peraltához, mindössze 15 kilométerre, tehát ez komoly lehetőség számára, hogy a megfelelő pozícióba kerüljön.

Ezen a rendi gyűlésen II. Fülöp a montserrati bencések vizitálására kijelöl egy domonkos szerzetest, akinek Kalazancius lesz majd a segítője, így mellé kerül, tulajdonképpen egyik püspöktől egy másikhoz. Ebben a második esetben ugyanakkor már egészen konkrét feladatot kap. A rend vizitálásának ugyanis az a célja, hogy a szerzetesek miként valósítják meg a trienti zsinat által előírt reformokat. Ahogy említettem, II. Fülöp személyesen is hozzájárul reformok megvalósításához, így ezek az ő szűrőjén is átmennek. A ki-

rály fontos célkitűzése volt, hogy ez a reform a montserrati bencéseknel is végbemenjen.

Azért volt ez fontos, mert a szerzetesek nem akarták, hogy megreformálják őket, pláne nem egy kasztíliai király közreműködésével. Van itt tehát egy politikai, nacionalista vonal. A montserrati szerzetesek katalánok, ehhez képest a kasztíliai király az, aki rendet akar tenni közöttük, és reformokat szándékozik bevezetni. Ezért a reformlátogatás gyilkossággal végződik: a bencések másfél hónappal a látogatás megkezdése után megmérgezik a püspököt. Ebben a kolostorban ő már a második megmérgezett püspök. Körülbelül 10 évvel korábban ugyanis volt egy korábbi hasonló célú vizitáció, akkor is megmérgezték a püspököt. Ez nem feltételezés, maga Kalazancius is ír erről. Azt írja, hogy amikor látta, hogy miként gyilkolták meg a püspököt, úgy döntött, hogy hazamegy.

Szükséges most egy zárójeles kitérőt tennünk. Amikor úgy utalunk Montserratra, mint egy kalazanciusi helyszínre, és a „Rután” oda is ellátogatunk, a katalánok a szép és jó dolgokat elmondják Kalazanciusról. Nagyon szép táj ez, ott van a Szent Szűz kegyképe. Elmesélik a szép történeteket, de egy szót nem szólnak arról, hogy annak idején mit tettek a püspökükkel, a nemkatalán vizitátorral. Ha Kalazancius ott maradt volna, elképzelhető, hogy őt is megölték volna. Hát igen, szóval nem Katalóniában született, de ott halt volna meg. Ezt nem tőlem hallottátok, ha bárki kérdezi, le fogom tagadni.

Kalazancius tehát visszatér Peraltába, a szülőhazájába. Ebben az időben hal meg az édesapja, mindenféle adminisztratív elintéznivalója akad. Miután ezeknek eleget tesz, visszatér a saját egyházmegyéjébe, és akkor egy harmadik püspökhöz kerül, de ez a püspök már az urgelli, tehát az ő megyéspüspöke.

Kalazancius papságának az első idejében tehát be sem lépett egy plébániára sem, ugyanakkor egyik püspöki palotából a másikba ment. Érdekes kérdés ez: úgy képződött, hogy nem

járt szemináriumba. Olyan pap, akinek nincs plébániája. Mi féle atya ez? – Nekem tetszik.

Minden formát összetör, szakít minden szokással. Akkor sem lesz plébániája, amikor már Urgellben, a saját püspökével van. A katedrális szertartója, káptalani és püspöki titkár lesz. Bár ez az ő egyházmegyéje, mégis kívülről érkezik. Barbastróban is ehhez hasonló dolog történt.

Itt már konkrétan tudjuk, hogy mennyire irigyelték őt az urgelli kanonokok. Nem szerették, hiszen a püspök bizalmi embere volt. Igaz, a püspököt sem kedvelték, nagyon különös ember volt. Ez a püspök eredetileg jezsuita volt, de kilépett a rendjéből, és átment a karthauziakhoz. Karthauzi szerzetesként nevezik ki Urgell püspökének. Nagyon fontos ez Kalazancius útján. Ebben a pillanatban zárójelesnek tűnhet, de nem az. Ebben az időszakban Loyolai Szent Ignác közvetlen munkatársai már meghaltak, most a jezsuiták második generációjáról beszélünk. A Jézus Társasága már igen elterjedt, de Spanyolországban van egy fontos magja. Borgia Szent Ferenc, aki, miután megözvegyül, belép a jezsuita rendbe, később a rend harmadik generálisa lesz. Őt nagyon szerették a kortársai, számos módosítást vezetett be a szerzetesek életmódjával kapcsolatban. Bizonyos értelemben szembeszálltak Szent Ignác elképzelésével. Annak idején például Szent Ignác megtiltotta, hogy kórusban imádkozzák a zsolozsmát. Szent Ignác meggyőzte III. Pál pápát, hogy úgy fogadja el a rend ő konstitúcióját, hogy nincs benne közös ima. Borgia Szent Ferenc engedélyezte és bevezette a közös imát. A következő generális, akit Everardo Mercurianónak hívnak, visszatér az eredeti rendelkezéshez, tehát eltörli a közös imát. Borgia generális idején ugyanakkor a jezsuitákon belül egy olyan mozgalom keletkezik, amely a szentignáci lelkigyakorlatoktól eltérő imaéletet gyakorol, még a novíciusok is az új módszer szerint imádkoznak, és nem a lelkigyakorlatoknak megfelelően. A novíciusmester neve Antonio Cordeses, érdemes megjegyezni, még lesz vele dolgunk.

Ebben az időben van tehát egy teljes generáció a jezsuitáknál, akiket úgy képeznek, hogy az apostoli munkával szem-

ben sokkal inkább a kontemplatív imádságot tartásuk szem előtt. Ez olyannyira gondot okoz, hogy a renden belüli szakadás lehetősége is fölmerült. A nagy ellentét tehát az úgynevezett *spirituális vonal* és az *apostoli vonal* között feszült. A következő generális, Mercurio lép az ügyben, és megszünteti a spiritualitást előtérbe helyező, úgynevezett spanyol vonalat azáltal, hogy visszatérnek ahhoz, hogy csak a szentignáci lelkigyakorlatok szellemében lehet imádkozni. Ugyanakkor azok közül, akik noviciátusukat a spirituális vonal szellemében végezték, és hiába voltak már akár négyfogatalmas jezsuita szerzetesek is, sokan elhagyták a rendet. Ezek a volt jezsuiták szigorúbb monasztikus szerzetesekhez mennek: a karthauziakhoz vagy a megreformált ferencesekhez. Andrés Capilla, aki annak idején jelentős jezsuita volt, úgy döntött, hogy a karthauziakhoz megy át, onnan került Urgellbe püspöknek. Amikor megérkezik, a püspöki palotában kontemplatív imamódot honosít meg. Olyan körrel veszi körül magát, akik a kontemplatív imával értenek egyet, és követik ebben. Írt egy könyvet is *A lelki út* vagy *Itinerarium* címen. A püspök körének ez a könyv szinte a Bibliája, a legfontosabb műve volt. Kalazancius amikor megérkezik, csatlakozik ehhez a lelkiségi mozgalomhoz, de nem a palotában lakik: van egy lakása és egy szolgálója. Teljesen függetlenül, önállóan éli az életét.

Közvetve tehát Kalazancius Cordeses lelki befolyása alatt áll, ez a mozgalom hat rá, és hozzájárul lelki életének alakulásához. Az *Itinerarium* három útról, illetve három életről beszél: van az úgynevezett *aktív út*, a *szemlélődő út* és az úgynevezett *kevert út*. Amikor a Tonti bíborosnak írt emlékiratban Kalazancius arról beszél, hogy milyen a mi életünk, azt mondja, hogy az egyházban vannak, akik szemlélődő életet élnek, az imának szentelik magukat, és így is nyernek jóváagyást mint szerzetesek, a bencésekre, ciszterciekre gondol.

Ugyanakkor vannak olyan szerzetesrendek, amelynek tagjai kifejezetten az aktív életnek szentelik magukat, például prédikálnak, betegeket ápolnak, árvákat gondoznak. Tehát úgy érvelt, hogy ha jóváhagytak olyan rendeket, amelyek ki-

fejezetten csak kontemplatívok, valamint olyanokat is, amelyek csak aktívok, akkor el kell fogadniuk a mi rendünket is, amely a kevert útba sorolható, emiatt tökéletesebb ezeknél. Mi tehát ezt a vegyes utat követjük. Ez az életforma teljes mértékben apostoli az apostolságban, ugyanakkor teljes mértékben kontemplatív a szemlélődésben, hogy együtt legyen bennünk Márta és Mária. Ebben az időben Kalazancius már ezzel az új lelkiséggel táplálkozik. Az urgelli papok ellenkeznek: hogy képzeli ez, hogy nem dolgozik. Így tehát a püspök plébániákat ad Kalazanciusnak, ő pedig megegyezik egy pappal, hogy végezze a plébánosi feladatokat, de a javadalmat Kalazancius veszi fel. Mindezt alá is írja, szerződésben rögzítik. Van egy Claverol nevű helység is, ahol szintén van egy katalán plébánia. Ezt szokták is emlegetni a katalánok a „Rután”, de tudnunk kell, hogy Kalazancius jobban szeretett Urgellben, a városban tartózkodni, nem pedig ezekben a kis falvakban.

Most eljutottunk ahhoz a ponthoz, hogy miért is utazik majd Rómába. Általában azt szoktuk mondani, hogy kanonoki címet akar szerezni. Ez részben igaz, de tulajdonképpen a kanonokság csak egy kis része a motivációjának. Azért megy Rómába, mert szolgálatot tesz a püspökének. A trienti zsinat elfogadott egy, az egyházmegyékre vonatkozó ellenőrzési mechanizmust. Ugyanakkor az lett az új előírás, hogy a püspöknek az egyházmegyéjében kell tartózkodnia. Gyakran előfordult, hogy valaki egy adott helyen volt püspök, de messziről igazgatta egyházmegyéjét. A zsinat azt is elrendelte, hogy a püspököknek rendszeresen be kell számolnia a Szentszéknek az egyházmegye igazgatásáról és gazdasági helyzetéről. Ezt ad limina látogatás keretében kell megtenni, tehát bizonyos időközönként el kell menniük Rómába, hogy beszámoljanak, hogy miként zajlik az élet az egyházmegyéjükben. Ez ma is érvényben van, manapság a püspöki karok mennek ad limina látogatásokra.

Az urgelli püspök karthauzi szerzetes. A karthauziak remetelakokban élnek, csak a közös imára jönnek elő, utána visszavonulnak, ezen kívül nem beszélnek. Elképzelhetjük, mit

jelenthetett egy római utazás 400 évvel ezelőtt egy 60 évesnél idősebb karthauzi szerzetes püspök számára. Így tehát kérvényezi, hogy valaki más képviselhesse őt, egy fiatal, felkészült pap, aki nagyobb kalandvággyal rendelkezik: Kalazancius. Ennek megfelelően tehát Kalazancius bizonyos konkrét ügyek intézésére érkezik Rómába, ezek összefüggenek az egyházmegye gazdasági ügyeivel is. A püspök javasolja neki, hogy ha már úgyis megy Rómába, használja ki az alkalmat, és szerezzen kanonoki címet. A spanyolban van egy mondás: „Ha már úgyis le kell szedni a tetőt az épületről, akkor miért nem húzunk még két emeletet rá?” A kanonokság tehát tulajdonképpen az út eredeti céljához képest csak egy többlet, elsődlegesen nem ezért megy. Azért van rá szükség, mert mind a püspök, mind Kalazancius tisztában van azzal, hogy az Urgell környéki kanonokok lenézték Kalazanciust azért, mert bár közvetlenül a püspök szolgálatában van, mégsem rendelkezik kanonoki címmel, ők pedig igen, így fontos volt, hogy ezt a különbséget megszüntesse. Ezért mondja neki a püspök, hogy intézze el Rómában a kérdést, és utána senki sem fog ujjal mutogatni rá, hogy nem kanonok. Így tehát 1592-ben Kalazancius hajóra szállt Róma irányába.

A római út és az első évek

2. nap, 3. előadás

Láttuk tehát, hogy Kalazancius római útjának elsődleges célja az urgelli egyházmegye ügyeinek intézése, a helyi egyház segítése. Tudatában van egyházmegyés papi voltának. Talán még egyszer át akarja gondolni önmaga számára, hogy mi is az a papi hivatás. Tulajdonképpen az ő papi önazonossága az, ami majd megnyitja számára a római ajtókat. Ne felejtjük el, hogy saját szabad döntése révén, tehát nem a szokások, nem a véletlen folytán lett pap. Kalazancius életében a szolgálati papság két különösen fontos jellemzője rajzolódik ki. Ezek közül az egyik a véglegesség. Amikor a papság mellett dönt, ezt végleges döntésnek szánja, ahogy a zsoltáros mondja: „*Pap vagy te mindörökké!*” (Zsolt 110,4). Mindörökké – ennek minden következményével. A papság szentségének ereje teszi lehetővé számára ezt a véglegességet: vállalja ezt, és ez az örökre szóló döntés teszi majd szilárddá.

A második vonás, amelyet kiemelek, Kalazancius radikálitása. Ehhez a szóhoz a spanyol nyelvben két jelentés tartozik: (1) egyrészt azok a radikálisok, akik nagy erővel, akár erőszakosan tesznek dolgokat. Ilyen értelemben beszélünk például radikális jobb-, illetve baloldarról. Nem mondanám, hogy Kalazancius erőszakos lenne, viszont olyan értelemben radikális, hogy minden erejét választott hivatásának, a papságnak szenteli.

(2) A második jelentés a latin *gyökér* (radix) szóhoz kapcsolódik. Kalazanciust a radikális szó ezen értelme különös erővel kapcsolja Jézushoz, illetve az evangéliumhoz. Szent János evangéliumában ez áll: „*Maradjatok bennem, és én tibennetek. Miként a szőlővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek*” (Jn 15,4-5). Ka-

lazancius radikális papsága tehát azt jelenti, hogy a gyökérhez, Krisztushoz kapcsolódik.

A papság a mi esetünkben sokszor egy sok erőfeszítéssel járó út végén kapott jutalomnak tűnik. A kezdeti képzés teljes időszaka után eljutunk addig a pillanatig, amikor pappá szentelnek: ez a jutalom, sikerült, eljutottunk idáig, célba értünk – úgy is felfogható, hogy megérdemeltük. Ez tulajdonképpen a klerikalizmus egyik forrása. Nem érdemeljük meg a papságot. Nem gondolhatjuk azt, hogy jutalom egy teljesített életszakasz után. Ha így lenne, mondhatnánk: „Én már atya vagyok. Már eszembe sem jut azokat a dolgokat elvégezni, amelyeket kispapként megtettem. Én már nem mosogatok, a kezeimet felszentelték.”

Elmondom nektek egyik saját tapasztalatomat, jól emlékszem rá. Nagyjából kétszáz gyerekekkel végigjártuk az El Caminót, Szent Jakab útját. Ezt a nyári programot a Kalazancius Mozgalomhoz tartozó fiatalokkal szoktuk elvégezni. Ez egy tíz-tizenkét napig tartó zarándoklat hátzissákkal, túracipővel, útközben eszünk, ahol tudunk – természetesen mi mosogattunk. Az étkezés során a konyhaszemélyzet először a mi kétszáz gyerekünket látta el, utána ők is hozzáálltak az evéshez. Ekkor elkezdtem mosogatni az edényeinket.

Az egyik hittanár pap megkérdezte a másiktól, miért nem mosogat. A másik pap azt válaszolta, hogy ő már nem mosogat edényeket, mert az ő kezei már fel vannak szentelve. Jézus maga hajol le, hogy a tanítványai lábát mossa, és valószínűleg sokkal gusztustalanabb a tanítványok lábát megmosni, mint tányérokat mosogatni. Ha Isten Fiának kezei megmossák a tanítványok lábait, akkor milyen elv alapján, milyen hatalommal vagy milyen tekintély alapján mondható, hogy egy papnak túl szentek a kezei ahhoz, hogy tányérokat mosogasson? A radikalitás tehát számunkra azt jelenti, hogy a gyökérhez, Jézushoz tartozunk, ez a mi létmódunk. Ez minden klerikalizmus ellenszere. A rend tagjainak többsége pap, de ez nem azt jelenti, hogy mentesülünk a szolgálat alól, sőt, ellenkezőleg, teljes szívvel, teljes lélekkel részt kell vennünk Isten népének – esetünkben a gyerekek és a fiatalok – szolgálatában.

Ők a mi papi tevékenységünk kitüntetett célcsoportja. A kalazanciusi papság két lényeges összetevője tehát a véglegesség és a radikalitás. Ez a kettő nagyon sok dolgot lehetővé tesz számunkra.

Amikor Kalazancius életéről beszélünk, egy éles vonalat húzhatunk: 1592 és mindaz, ami azután következik. Sok spanyol kiadvány spanyol és római időszakként emlegeti ezt a két életszakaszt, amelyet az említett évszám választ szét. Bár használni szoktuk ezt a preconcepciót, én azt mondom, hogy nem teljesen fedi a valóságot. Az, hogy Kalazancius földrajzilag más helyre kerül, nem feltétlenül jelent választóvonalat az életében. Már az első időszakban ugyanis sok olyan változás indul el benne, amelyek majd Rómában fognak gyümölcsöt hozni.

Merüljünk el egy kicsit Kalazancius római tapasztalatában. Ebben segíthet néhány ismert adat, hogy pontosabb kontextusba tudjuk helyezni őt és élethelyzetét.

Tudjuk tehát, hogy 1592 elején hajóra száll Róma irányába, és valamikor februárban érkezik meg. Létezik egy gazdasági ügyet tartalmazó dokumentum, amely szerint Kalazancius egy spanyol kanonok részére nagyobb összeget ad kölcsön. A dokumentum Rómában kelt, 1592 februárjának végén, így biztosak lehetünk abban, hogy akkor már a városban tartózkodik.

Mivel nem tudjuk pontosan, mikor született, pontos életkora nehezen állapítható meg, de nagyjából 35-40 éves, ami azt jelenti, hogy gyakorlatilag meghaladta az átlagéletkort, ez már életének érett szakasza. Eddigre sokat tanult, van tapasztalata, több magas rangú egyházi vezetővel, főleg püspökökkel került kapcsolatba, teológiai doktor, befolyásos ember, és elég sok pénzt is visz magával, élete teljében van, vezető személyiségnek tűnik. Így megvan mindene, ami szükséges a sikerhez. Olyasmi, mint egy focista, aki a Bajnokok Ligájában játszik, megvannak az adottságai ahhoz, hogy sikeres ember legyen. Egyelőre ekkor még szó sincs alázatról vagy szegény gyerekek szolgálatáról. Ez a kép sokat elárul a római időszaka elejéről, ebből egy pár dolgot ki is emelnék.

Kalazancius a Colonna-palotában lakik. Ez idő tájt a családban két bíboros is van: Marco Antonio, az idősebb Colonna, és egy másik, fiatalabb. A Colonna család tehát nem az egyike a legjelentősebbeknek, hanem maga a legjelentősebb római család. Családfájukat a középkorig, az avignoni fogságig vezetik vissza. Róma urai tulajdonképpen a pápák, és amikor a pápaság egy ideig fizikailag eltávolodik, tehát nem Rómában van, ez a helyzet meredek visszaesést eredményez a város életében. Ezt a hatalmi vákuumot tulajdonképpen a Colonna család tölti be, tehát mondhatni, hogy ők Róma urai: ők a törvényhozók, náluk összpontosul a város vagyona. Ők segítik elő azt is, hogy a pápák Avignonból visszatérjenek Rómába. Ismerjük Sziénai Szent Katalin szerepét az Avignonból való visszatérésben, ugyanakkor viszont diplomáciai vonalon éppen a Colonna család az, amely nagyon sokat tesz azért, hogy a pápa visszaköltözzön Rómába. Az első pápa, aki Avignonból visszatér, V. Márton. A pápa családi neve Oddo Colonna, ő az, aki újra Rómába helyezi a pápai központot.

V. Márton idején a Colonna-palota a pápai rezidencia. A lateráni palota ugyanis, ahol később majd a pápák tartózkodnak, ebben az időben teljesen romokban van. Amíg tehát a helyreállítási munkák folynak, a pápa a Colonna-palotában lakik. A világi hatalmuk mellett, amíg a pápák nem tartózkodnak Rómában, jelentős spirituális hatalomra is szert tesznek. Mindig találunk a környezetükben egy-két Colonna nevű bíborost. Ez olyannyira így van, hogy az idősebb Marco Antonio Colonna bíboros két konklávéban is majdnem eljut a pápaságig. Végül azért nem választják meg, mert ellenfelei összefognak ellene, és közzéteszik, hogy törvénytelen gyerekei vannak, ami igaz is. Ő az, aki abban az időben, amikor Kalazancius megérkezése idején a Colonna-palotában él. Ez a hely a századfordulón a város egyik legfontosabb hatalmi központja.

Tudjuk, hogy ebben a palotában tartózkodik, a bíboros familiárisai közé tartozik. Ez azt jelenti, hogy a bíborosi család része, az udvartartásához tartozik. Az a közismert elképzelés, hogy a bíboros unokaöccseinek lett volna a magántanára,

nem igaz. A familiáris szó eufemizmus, jobban hangzik, mintha udvarról vagy udvartartásról beszélnék. Minél jelentősebb egy bíboros, annál nagyobb udvart tart. A Colonna család familiárisai több mint 300 személyt tettek ki. Az udvartartás különböző rétegekre oszlott a kocsisoktól, a szakácsoktól kezdve egészen a legközvetlenebb, legbelsőbb tanácsadóig. Kalazancius a bíboros udvarában teológiai tanácsadó lesz. Mivel pap és teológiai végzettsége van, ezért nemcsak mint spirituális vezető, hanem teológiai ügyekben is tanácsadóként működik.

Ne felejtjük el, hogy a trienti zsinat után a pápai kúriában szervezeti rendszert hoztak létre. A mai kongregációk és dikasztériumok gyakorlatilag ott születnek. Így tehát a bíborosokat ugyanúgy, ahogy ma is egy-egy dikasztériumhoz rendelték felelősként. A Colonna családhoz több kongregáció is tartozott. A Colonnák tehát több dikasztériumok tagjai, de ez nem azt jelenti, hogy a dikasztériumok nevében ők dolgoztak volna, hanem az egyes felmerült kérdésekben ők hozták a végső döntéseket. Ahhoz pedig, hogy ezeket a döntéseket meg tudják hozni, tanácsadók, konzultánsok kellettek, akik előkészítik azokat. Amikor egy ügy a bíborosok elé kerül, akkor az történeti kutatók, teológusok, posztulátorok stb. seregének a véleményét már tartalmazza, a bíborosnak az lesz csak a feladata, hogy ezt az előkészített munkát aláírja. Kalazancius feladata tehát hasonló ügyek előkészítése volt. A Colonnák kiemelt feladata a Rítuskongregáció felelőseiként az új liturgia és breviárium megszövegezése volt. Emlékszünk, Urgellben Kalazancius szertartásmesterként szolgált, így tehát a liturgiáról és a szertartásokról rendelkezett olyan megfelelő ismeretekkel, amelyek alkalmassá tették őt erre a feladatra. Kalazancius a tapasztalatát, teológiai ismereteit kínálja a Colonnáknak, ők pedig mint familiárisnak, védelmet és társadalmi státuszt biztosítanak a számára.

Ha megnéznénk a névjegykártyáját és az azon lévő lényeges információkat, ez állna rajta: Dr. Kalazanci József, az urgelli egyházmegyéből, Colonna lakója. Nem tanító, nem egy alacsonyabb tudományos fokozat birtokosa, hanem doktor. A

jezsuiták rettentő büszkék arra, hogy hosszas erőfeszítések után Loyolai Szent Ignác a Sorbonne tanára, magisztere lett. Ez több évbe és sok fáradalomba került, mert már idős volt, és egy kicsit ügyetlen is, úgyhogy nem volt ez egyszerű számára, hogy ezt a címet megszerezze. A mi alapítónk pedig teológiai doktor.

Első leveleiben (tehát a negyediktől a hetedikig számozottak), amelyeket a peraltai plébánosnak címez, beszámol arról, hogy megy a sora Rómában: többször is említi, hogy a Colonnánál lakik, ők a patrónusai. Valószínűleg többen láttátok már azt a híres kelyhet, amelyet Peralta de la Salban lehet megtekinteni. Ez egy hatalmas, ezüst kehely, amit Kalazancius a római időszak elején vásárolt, és hazaküldött, talán azért, hogy tárgyi bizonyítékkal szolgáljon arra, hogy milyen jól megy a kovács fiának. A kelyhet készítő ezüstművest arra kérte, hogy a kehely oldalára írja rá: „vasból aranyat és ezüstöt”. Ez is egyfajta erődemonstráció, tehát ebben az időben pénz, hatalom, befolyás jellemzi őt. Kicsit olyan ez, mint mikor különböző kontinensekről teológiai hallgatók érkeznek Rómába, és rögtön ellátják magukat az ottani tanulmányaik külső jeleivel: a papi öltözettel, amelyet büszkén viselnek, hogy lássák, na, én jöttem a kis faluból, és íme, lám, már Rómában tanulok.

Így telik el tehát az első tíz év, 1592-től 1602-ig. Ezekben az években módja van arra, hogy megismerkedjen a római valósággal. Ezzel párhuzamosan érdekes folyamat játszódik le benne: előbb a valóság megismerése, majd annak mélyebb magáévá tétele. Ez tulajdonképpen három szinten zajlik. Először saját valóságára kérdez rá: Ki vagyok én? A római társadalom és mindaz, ami abban az időben körülvette őt, arra vezeti, hogy Istennel való kapcsolatát tisztázza. Így tehát felteszi a kérdést: „Uram, mit akarsz, mit vársz tőlem?” A papságára vonatkozó döntése végleges. Mégis, érzi, hogy az Úr arra hívja, hogy lépjen tovább a hivatásában, lépjen mélyebbre. Isten megérteti vele, hogy a papság mindenféle előjogok és a hatalom megszerzését jelenti. A közvetlen környe-

zetében, tehát a Colonnáknál ez elég normális dolog, tehát gondolhatná, hogy ez a természetes.

Ugyanakkor tudja, hogy a Jézus módjára megélt papság a szolgálatról szól, a kicsivé válásról, arról, hogy tudjon mások mellé térdelni, lehajolni a másik ember lábához, ahogyan Jozsef Anton Miró atya imájában is olvassuk: *„Uram, Te, aki megmostad a tanítványaid lábát, tégy minket alázatossá, hogy a nép legkisebbjeit szolgáljuk.”* Ez a piarista hivatás oka, és megvalósításához alázatra van szükségünk.

Itt van tehát a kulcsa annak, hogy milyen átalakulási folyamaton megy keresztül Kalazancius római évei első szakaszában. Arra kérnélek benneteket, hogy gondoljátok át a saját piarista papságotokat, gondoljatok vissza, hogy milyen motivációitok voltak, hogyan éltétek meg a múltban, illetve ma a piarista papságot. Azoktól, akik a kezdeti képzésben vannak, azt kérném, hogy gondolják át az okokat, hogy miért választanák ezt a hivatást, szem előtt tartva a véglegesség és a radikalitás két szempontját.

A felismert hivatás

2. nap, 4. előadás

Azt hiszem, Kalazanciust eddig igen ambiciózus emberként festettem le előttek, most egy kicsit korrigálnám magamat. Ez a kép így nem teljesen valós. Sőt, tulajdonképpen nem hiszem, hogy ambiciózus pap lett volna. Mindenféle motivációja van, de közülük kiemelt az, hogy ő is szerepet játsszon, együttműködjön mindazokkal, akik az egyház reformjéért dolgoznak. Meg van győződve arról, hogy az egyház megújításában tud szerepet játszani, például az egyházmegyéjében a püspökével együtt dolgozva, tulajdonképpen Rómába is ezért utazik.

Ide tartozik mindaz, amit az első időben Rómában megismer. Itt különösen két dologra hívnám fel a figyelmeteket, amiket már valószínűleg ismertek, de talán nem teljesen világosak. Ez a bizonyos kanonokság az egyik, a másik a testvérrületekbe való bekapcsolódás, az azokban való szerepvállalás.

Erről a két témáról fogok most beszélni, bár nem biztos, hogy eljutok a végéig.

Az első téma a kanonokság. Sokszor úgy értelmezzük, hogy Kalazancius azért lát hozzá az iskolaalapításhoz, mert nem sikerül megszereznie a kanonokságot, ezután fordul a gyerekek felé. Ez nem így van. Ahogy már említettük, nem a kanonokság megszerzése a fő célja római útjának, arra viszont gondolhatott, hogy ha már itt van, megszerzi a kanonokságot is. Valóban meg is szerezte.

Azt hittük tehát, hogy azért ment Rómába, hogy megszerze a kanonokságot, és meggyőződésünk, hogy ez nem sikerült. Ugyanakkor ez lehetetlen, ilyen nincs, ez teljesen elmentmondana a személyiségének. Ő olyan ember, aki a maga elé tűzött célokat eléri. Megszerezte a kanonokságot. Nem csak egyet, hanem hármat is. Kissé meglepettnek látlak tite-

ket, de most elmondom, milyen kanonokságok ezek. Az életrajzok helyett érdemesebb a Szent írásait és leveleit olvasni, ezekből egyértelműbben kiderül, hogyan történtek ezek.

A legelső levelében, amelyet Rómából haza, Peraltába, az ottani plébánosnak ír, említi, hogy amint megérkezett, sikerült szereznie egy kanonokságot, de végül nem kapta meg, mert aki biztosította volna számára, azt mondta róla, hogy még nagyon új, és biztos még lesz alkalma arra, hogy később szerezzen kanonoki címet. Azt is írja, hogy a döntés már 15 napja megvolt, de nem tudott róla.

1592 májusából való ez a levél, és tudjuk, hogy februárban érkezett Rómába – mindössze három hónap telt el. Mondhatjuk, hogy két hónappal a megérkezése után megszerezte a kanonokságot, ha tényleg ez volt a célja, akkor ezt elérte. Megszerezte ugyan, de nem értesült róla, és a végén mégse lesz az övé. Érdemes elolvasni az összes Peralta de la Salba írt levelét, összesen hét van, tehát egy órába se telik ezeket elolvasni. Egy következő levélben, amelynek a pontos számát nem tudom, mert nincs itt előttem, arról számol be, hogy Colonna bíboros szerzett neki egy kanonokságot, de ez Albarracínben található, messze a szűkebb hazájától, ezért ezt nem fogadja el. A befolyásos protektor tehát megszerzi a kanonokságot, át is adja, viszont Kalazancius nem fogadja el, mert messze van Peraltától. 1593-1594 körül járunk, ekkor ő haza szeretne térni az otthonába, mert egyik nővére meghalt, és úgy érzi, hogy a kötelessége gondoskodni árván maradt unokaöccseiről, unokahúgairól. Ugyanakkor nem akar úgy visszatérni, hogy még nem kanonok, mely hivatal rendszeres javadalommal járna. Persze arról egy szót sem szól, hogy miért fontos neki ez a javadalom. Nem saját magának akarná megtartani, hanem az unokaöccsei képzésére, továbbtanulására szánná.

Ugyanakkor világos számára, hogy ha Albarracínt – amely Peraltától sokkal délebbre esik – elfogadná, akkor az unokaöccseivel nem tudna foglalkozni, ezért lemond erről a kanonokságról, amelyet a bíboros szerzett neki. Ez volt tehát a második kanonokság. Jön a harmadik. Ez már jobban érdekli őt, mert Barbastróban van, közel Peraltához, ez a legközelebbi

katedrális, így ez jónak tűnik, szeretné is elfogadni a családi körülményei miatt. Így tehát kérvényezi Rómában, és meg is kapja.

Csakhogya lesz a helyzet, hogy a helyi, tehát barbastrói kanonokok nem akarják őt, hiszen korábban volt feszültségük vele, erről már beszéltem. El is kezdenek tevékenykedni, hogy Kalazancius ne kapja meg ezt a kanonokságot, és el is érik, hogy egy helyi atyát nevezzenek ki.

Bár Rómában biztosították Kalazancius számára a kanonokságot, helyi szinten másnak ítélték azt, ez pedig pert jelent barbastrói egyházmegye és Kalazancius között. Ő úgy tekinti, hogy a Rómában megszerzett kanonokság érvényes, a helyiek meg azt mondják, hogy nem az: te nem vagy itt, nem véd meg senki, számunkra nem számítasz, Róma pedig messze van. Ekkor még egyszer ír a peraltai plébánosnak, és arra kéri, hogy szóljon a sógorának és az unokaöccsének, hogy védjék meg az álláspontját, hogy segítsenek, mert ők ott vannak helyben. De nem teszik meg, így a per évekig húzódik.

Végül Kalazancius lemond a kanonokságról, amelyet végülis Rómában megkapott, de gazdasági kompenzációt kér, amelyet a Kegyes Iskolákra fordít majd.

Ez volt tehát a harmadik kanonokság, de még van egy negyedik tisztség, egy sevillai kanonokság is. Sevilla azért jelentős város, mert tulajdonképpen Andalúzia ebben az időben az új világ kapuja. Az egész spanyol kereskedelem, tehát az Amerikából származó gazdagság a sevillai kikötőbe érkezett, így az egész Ibériai-félsziget legvirágzóbb és leggazdagabb kikötője volt. Madrid és Barcelona majdhogynem falvak voltak abban az időben Sevilla gazdagságához képest. Így tehát a sevillai katedrálisban betöltött pozíció sok ember számára vágyálom volt, nagyon komoly fizetéssel járt.

A spanyol király követe meglátogatja Kalazancius, hogy átadja neki a sevillai kanonokságot. Kalazancius nem törekszik erre, maga a királyi követ viszi el neki. Erre az ajánlatra válaszolja: *„Rómában megtaláltam Isten szolgálatának a legjobb módját a legkisebbek szolgálatában. És ezt nem hagynám el semmiért a világon.”* Ez tehát a válasza, amikor a sok évi küzdelem

után lehetőség nyílik a legnagyobb kanonokság megszerzésére. Eddig tart tehát a négy kanonokság története, amelyek közül az utolsót, a legfontosabbat az Isten országának perspektívájába helyezi.

Ismerjük ezt a mondatot: „Rómában megtaláltam Isten szolgálatának a legjobb módját a legkisebbek szolgálatában. És ezt nem hagynám el semmiért a világon.” Ezt nem Kalazancius írta, hanem a rend első krónikásának a feljegyzései között találjuk. Tulajdonképpen ő adja ezeket a szavakat Kalazancius szájába. Ez a mondat a krónikás által írott háromkötetes mű első kötetében található, nem a levelekben vagy a konstitúciókban. Figyeljük meg, hogyan fejezi ki Kalazancius az ő hivatáskeresését. Azt mondja: „Megtaláltam.” Az tud megtalálni valamit, aki keres. Fel kell tennünk a kérdést: Ha a papság számára egy végleges állapot, ezen belül mit keres? Úgy tűnik, azt keresi, hogy miként szolgálhat jobban. Ez újra ambiciózus dolog, tehát újra megjelenik az a jelenség, amelyről már beszéltünk, hogy Kalazancius mindig a legjobbra törekszik.

A papság Isten szolgálatának jó módja. Kanonokként is jól lehet szolgálni Istent. Plébánosként valaki hathat a közvetlen környezetére, de kanonokként talán az egész egyházmegyére lehet befolyással. Kalazancius törekvése az is lehetett volna, hogy hatékonyan működjön az egyházmegyében. Nagyobb lehetősége lehetett volna, hogy megreformálja, megújítsa azt, a keresetével pedig segítse a családját. Le is írja a leveleiben, hogy azt szeretné, ha az unokaöccsei tanulnának, és ha a lányok jó helyzetben lennének. Világos tehát, hogy a kanonokság is jó lehetőség Isten szolgálatára, de van ennél jobb mód is, amelyet megtalált. Itt már nem arról van szó, hogy a megújítás, a reform segítségével akar szolgálni, hanem az új perspektíva, amelyet élete központjába helyez, Isten szolgálata.

Ezt a szolgálatot pedig legjobban, egészen konkrétan úgy fogja ellátni, hogy jót tesz a kicsikkel. Számomra ez a legjobb definíciója a kalazanciusi hivatásnak, küldetésnek: jót tenni a kicsinyekkel. Annyiféle módon lehet ugyanis ártani, bántani,

elhallgattatni a kicsinyeket ezen a világon. Ezzel szemben Kalazancius azt választja, hogy lehet jót tenni velük.

Az iskola ennek egyik eszköze, de sok más lehetőség is a rendelkezésünkre áll, hogy jót tegyünk velük. Előfordul, hogy sok helyen nem adottak a körülmények, nincs lehetőségünk arra, hogy iskolát alapítsunk, – ez még a mai napig is előfordul –, mi piaristák akkor is keressük a módját annak, hogy hogyan tehetünk jót a legkisebbekkel: hogyan védhetjük, mozdíthatjuk elő ügyüket, hogy segíthetünk nekik. Ugyanakkor tudnunk kell, hogy nemcsak a gyerekek a kicsinyek, hanem nagyon sok kicsiség van ezen a világon: mindent idevehetünk, ami kapcsolódhat a szegénységhez, a társadalmi kirekesztéshez, a tanulási lehetőségek hiányához, a peremre szorultak, tehát a lét peremére szorultaknak a szenvedéséhez. Arra kaptunk tehát hivatást, hogy jót tegyünk a kicsinyekkel, és ezt el nem hagynánk semmiért a világon. A szántóföldbe rejtett kincsről szóló példabeszédben azt olvasuk: *„Hasonlít a mennyek országa a szántóföldön elásott kincshez. Egy ember megtalálja a kincset, de titokban tartja. Aztán nagy örömben fogja magát, eladja mindenét, amiye csak van, és megveszi a szántóföldet”* (Mt 13,44).

Figyeljünk fel az öröm motívumára: Egy egész életen át tartó keresés után valaki megtalálja azt, ami igazán örömet ad, ami kiteljesíti őt, ami által megvalósíthatja önmagát. Mivel ez az, ami teljesen betölti és kiteljesíti őt, minden mást elad. Mi is elhagytunk mindent, a szülőt, testvért, házat azért, hogy idejöhessünk, mert a Kegyes Iskolákban azt a helyet találtuk meg, ahol boldogok vagyunk. És ez az öröm segít abban, hogy azt mondjam, hogy itt maradok, ez az én helyem.

Kalazancius ebben a jobb módban, Isten szolgálatának jobb módjában találta meg saját boldogságát, kiteljesedését: jót tenni a kicsinyekkel. Ez volt számára a legnagyobb öröm. Ezt soha ne felejtsetek el. Így már, örömmel telten, nyugodtan mondhatja a követnek, hogy Rómában megtalálta Isten szolgálatának egy jobb módját.

Amikor elérkezik az örökfogadalmad ideje, azt fogod mondani, hogy fogadok az Isten, az Atya, Fiú és Szentlélek előtt

tisztaságot, szegénységet és engedelmességet, és az engedelmesség értelmében a gyerekek nevelésének szentelem magam. Ezáltal azt mondjuk, hogy életünkben arra törekszünk, hogy jót tegyünk a kicsinyekkel. Taníthatsz egy iskolában bármilyen tantárgyat, lehetsz plébánián vagy bármilyen más templomban, ahol a közösséget szolgálod, lehetsz egy gyerekotthonban vagy egy ifjúsági központban, kísérheted a Testvériséget – ezek mind a kicsikkel való jótevés különböző formái. Mi ennek szenteljük életünk minden pillanatát. Ez az, amit nem hagynánk abba, nem cserélnénk fel semmi mással a világon.

Arra kérlek titeket, hogy ezen a mondaton gondolkodjatok: „Rómában megtaláltam Isten szolgálatának a legjobb módját a legkisebbek szolgálatában. És ezt nem hagynám el semmiért a világon.” Ez tulajdonképpen Kalazancius számára a hivatásának a megtalálása, keresésének konklúziója.

És a tietek mi? Ti hogyan fejeznék ki, hogy mi a végkövetkeztetése, vagy az eredménye a ti kereséseteknek? Ti mit találtatok? Hol van az az örömforrás, amely értelmet ad az életeteknek? Ti hogy konkretizáljátok Isten szolgálatának legjobb módját? Mi az a minden, amit elhagytatok ezért?

Tulajdonképpen mindig egyensúlyra törekszünk, és minden ilyen piarista összejövetel végén valahogy pozitív mérlegnek kell kijönnie. Annak, amit választottam, nagyobb súlya kell, hogy legyen, mint annak, amit elhagytam. Ez persze lehet egy tönkrevető, pusztítással romokkal járó egyezkedés, mert valamit mindig elveszítünk. Ugyanakkor mi mindezt Jézus stílusában tesszük, vele, aki isteni mivoltát nem tartotta olyan dolognak, amelyhez ragaszkodjon, hanem kiüresítette önmagát, és hasonlóvá lett hozzánk. Ilyen a Názáreti Jézus: egy a sok közül, egy közülünk. Kalazancius is ilyen: egy a sok közül.

KALAZANCIUS KÜLDETÉSTUDATA

A szegények iskolája

3. nap, 1. előadás

Köszönöm, hogy idetettétek a Frascati Szűzanyának a képét! Tudnunk kell, hogy Kalazancius életében mindvégig fontos szerepe van a Szűzanyának, különösen ez a kép állt közel hozzá. A saját tulajdona volt, ő maga ajándékozta 1616-ban, az első alapítás alkalmával a frascati háznak. Ez gyakorlatilag még a Páli Kongregáció megalapítása előtt volt. Egészen különös kapcsolat fűzte ehhez az alapításhoz, ez volt a kedvence. Ez a művének első növekedése, megindulása. Két dolgot is ajándékoz nekik, az egyik ez a Mária-kép, a másik Glicerio Landriani, aki maga is ehhez a közösséghez tartozik. Ott néhány csodás jel is kötődött a személyéhez. Innen indul el később a szentségének a híre. Ő az, aki meggyőzi Kalazanciuszt, hogy vásároljon nagyobb földterületet, hogy a gyerekek játszhassanak, imádkozhassanak vagy sportolhassanak ott. Akár a Kalazancius Mozgalom őseit is láthatjuk ebben, hiszen ekkortájt csak iskolák léteztek. Maga Landriani mondja Kalazanciusnak, hogy mást is kellene csinálni a gyerekekkel, szükség lenne iskola utáni foglalkozásokra is. Hála Landrianinak, gyakorlatilag innen indul a Kalazancius Mozgalom.

Most kezdjük ismét egy kalazanciusi mondattal, amely bár nem annyira ismert, mégis nagyon fontos. 1622-ben elismerték a Kegyes Iskolákat mint szerzetesrendet, 1623-ban gyakorlatilag lezajlott az alapítás folyamata. Nem sokkal a szerzetesrendként történő elismerés után Kalazancius röviden összefoglalja, hogy mi is történt addig, tulajdonképpen egy tájékoztatót ír. Ő maga írja, aki alapítóként az események főszereplője volt. Tekinthejtük akár önéletrajzi megnyilvánulásnak is. Ha tudni akarjuk, hogyan is történt az alapítás folyamata, ezt a szöveget kell megnéznünk hozzá. Tíz perc alatt elolvasható, mindössze három oldal. Már az eleje is nagyon érdekes, idézem: „*A Kegyes Iskolák intézményét Trasteverében alapították, a Septimia kapu mellett (a régi Trasteverében). A Ke-*

resztény Tanítás Testvérületének néhány világi tagja alkotta, akik közül többen még ma is élnek, és Isten Anyjáról elnevezett József, Peralta de la Sal szülötte. Ez a helység az aragóniai királyságban van és az urgelli egyházmegyéhez tartozik. Kezdetben az iskola mind szegényeket, mind gazdagokat tanított, befogadott. Az említett József elérte, hogy az iskola csak a szegények számára legyen elérhető, olyanoknak, akiknek nincs senki, aki a legalapvetőbb ismereteket megtanítaná.” Így kezdődik ez az első bekezdés. Ez a szöveg nagyon kalazanciusi: jellegzetes, hogy írásmódjában sűrített és sok információt tartalmaz. Maga a szöveg olaszul íródott, de spanyol anyanyelvű lévén az olaszt némiképpen a spanyol logika szerint használja, ilyen módon nyelvhasználata nem tökéletes. Ebben a szövegben nem önmagáról beszél, hanem a művéről, amelynek saját neve van: Kegyes Iskolák. Tehát mielőtt még az alapítási folyamat végén renddé vált volna, a Kegyes Iskolák már intézményként működött. Jobb híján intézménynek fordítottam, de igazából sem a latin, sem az olasz szerint nem teljesen *intézmény* a jelentése, sokkal inkább egy feladatra, szolgálatra utal. A Kegyes Iskolák kifejezés az ingyenességre vonatkozik. Később még fogunk ezzel is foglalkozni. Egyébként, ez nem Kalazancius eredeti elnevezése, nem ő találta ki. Egy bizonyos fajta iskolatípust fejez ki, amely Rómában akkor már jelen volt.

A pestis időszakában, 1630–1632 között Kalazancius Rómából az egyik közösség házfőnökének arról ír egy levelet, hogy körülvette a pestis a várost, fenyeget, olyannyira, hogy a pápa elrendelte az összes kegyes iskola bezárását: a mieinket, a jezsuitákét és a caravita iskolákat is, akiknek szintén voltak ekkor iskolái. Tulajdonképpen innen veszi az iskolák nevét, tehát ez már egy létező forma volt. Látjuk, hogy nem az ő műve az ilyen iskola. A Tiberisen túl alapították. A római Trastevere az a konkrét hely, ahol megalapította. Kalazancius úgy határozza meg a művét, hogy konkrét nevet ad neki, és jelzi, hol született ez az intézmény, és kik alapították. Sokszor úgy képzeljük el, hogy Kalazancius a Trasteverében jár, lát néhány utcagyereket, akik rosszkodnak és beterelel ők egy iskolába. Általában így szoktuk elmesélni a kezdeteket. Ez

persze nem így volt. Nem ő hozza létre az iskolát, nem a Szent Dorottya-templom sekrestyéjében teszi, és nem is ő maga. A leírásból egyértelmű, hogy a Keresztény Tanítás Testvérületének tagjaival együtt alapítja.

Tudjuk, hogy 1592-től a Colonna-palotában él, emlékszünk a kanonokságok történetére. Nem sokkal később, 1593-1594 környékén jelentkezett a Tizenkét Apostol Testvérületbe,² amelynek központja éppen a Colonna-palota mellett található.

Ahhoz, hogy pontosan értsük, hogy miről van szó, oda kell menni, tudni kell, hogy milyen épületek vannak egymás mellett: a Colonna-palota, aztán a Tizenkét Apostol Bazilikája³ és a ferencesek egyik rendháza. A testvérületekről is sokat lehetne beszélni, de most csak annyit mondanék, hogy ezek a laikusok és klerikusok részére formálódott egyházi közösségek a keresztény élet megélésének egy formái voltak, nem szerzeteseknek alapították. A Tizenkét Apostol Testvérület egész Róma területén végez apostolkodást, ezek során Kalazancius vizitátorként működik. Tulajdonképpen az a megbízatása, hogy a testvérület tagjait végigkísérje ezeken a szolgálatokon. 1597 májusában a testvérület a tagjaként jut el a Trasteverébe. Itt látogatja meg a Szent Dorottya-plébániát a testvérület vizitátoraként, és ott egy működő iskolát talál, amelyet egy másik testvérület (a Keresztény Tanítás Testvérülete) működtet. Egy részben fizetős iskoláról van szó, a gyerekek többsége után a szülők tandíjat fizetnek, de van néhány ingyenesen tanuló diák, akik úgy pótolják a tandíjat, hogy az iskolában bizonyos munkákat végeznek. Az iskola vezetője a templom plébánosa, Don Antonio Brandini. A Szent Dorottya-plébánián belül ez az iskola nem a sekrestyében található, mert a trienti zsinat határozottan tiltotta, hogy a templomokon belül vagy templomok területén iskola legyen, ilyenformán lehetetlen, hogy az iskola a sekrestyében lett volna. Ráadásul, aki járt már a Szent Dorottya-templomban, nem láthatott a sekrestyét, mert nincs is. Azt hiszem, hogy a 4452.

² Arciconfraternita dei Santi Dodici Apostoli

³ Basilica dei Santi Dodici Apostoli

levélben Berro atya a kezdetekről kérdezi Kalazanciuszt. Ő azt válaszolja, hogy az iskolát egy első emeleti kis teremben alakítottuk ki, amit a plébánostól kaptunk kölcsön. Ezt tehát magától Kalazanciusztól tudjuk. Úgy tűnik, a sekrestyét mi találtuk ki. A levelezésben soha nincs említés róla. A Keresztény Tanítás Testvérületének néhány tagjával Kalazancius műve tehát egy másik intézményen belül kezdődik.

Említettem, hogy ez az iskola szegények és gazdagok számára egyaránt működött. József elérte, hogy az iskola csak a szegényeké legyen, hiszen az ő esetükben nincs, aki megtanítsa számukra a legfontosabb ismereteket. Ez 1597 őszén, a 1597/98-as tanév elején történik, ekkor már csak szegény gyerekek jöhetnek, így létrejön Európa legelső keresztény népiskolája. 1597 éppen ezért az az évforduló, amikor az első iskola alapítását ünnepeljük. A Szent Dorottya-plébánia iskolája népiskolává válik. Kérdés, hogy miképpen tudja Kalazancius elérni ezt. Vajon meggyőzi a plébánost arról, hogy mostantól ingyen fogadja a diákokat? A plébános számára ez bevételi forrás.

Egy klasszikus tanulmány a római iskolák kezdeteit, 15–17. századi állapotát tárgyalja. Sorra veszi az összes oktatási intézményt, amely ezekben a századokban Rómában létezik. Külön fejezetet szentel a Keresztény Tanítás Testvérület iskolájának. Itt katekézist tanítottak, a hittan ismeretekhez szükség volt írás- és olvasástudásra is. A hittant ingyenesen oktatták, de az írás-olvasás elsajátításáért fizetni kellett. A plébánosok számára ezek az iskolák a plébániák egyik bevételi forrása volt. Ilyen volt a Szent Dorottya is. Kalazancius eléri a „csodát”, ez azt jelenti, hogy a tanítványok helyett ő fizet a plébánosnak. Ne feltételezzük, hogy a plébános nélkülözni tudná ezeket az összegeket. Így tehát gyakorlatilag Kalazancius lesz a szponzor, hiszen ő maga fizet, így az iskola minden tanulónak fizetés nélkül elérhető lesz. Ez a helyzet két és fél tanéven keresztül áll fenn, 1597-től az 1600-as év közepéig. 1600 februárjában Brandini atya meghal. Ekkor felajánlják Kalazanciusnak, hogy legyen ő a plébános. Ezt Berro atya leveleiből tudjuk, így ez egy dokumentált adat. Ebben

helyzetben Kalazanciusnak meg kell hoznia az első fontos döntést: a plébániának szenteli magát, vagy az iskolának. Bár egyházmegyés pap, az iskolát választja.

Az új plébános csodálkozik az iskola jelenléte miatt, és azt mondja, hogy rendben, de itt ne legyen iskola. Ez az oka annak, hogy Kalazancius már arról számol be, hogy az iskolát Trasteveréből Róma központjába helyezte át. Ezt a lépést a Rómában akkor tapasztalható nagy szegénységgel indokolja. Látjuk tehát, hogy Kalazanciusnak ebben az időben már van egy horizontja, iránytűje: a szegények javának a keresése. Bizonyára Trasteverében is voltak szegények, hiszen először az ő számukra teszi elérhetővé az iskolát. Ő, aki ugyan a Colonna-palotában lakik, de naponta eljár a Trasteverébe, keresztülmegy a történelmi városrészen, és látja azt az iszonyatos szegénységet, ami jellemző Róma központjára. Erről be is számol az egyik levelében, amelyet Peralta plébánosának ír: Róma Olaszország legdrágább városa, minden nagyon drága, az emberek éheznek, és az átlagember sokat szenved. Figyeljük meg, mennyire nyitott szemmel, együttérző szívvel jár Kalazancius: látja a marginalizációt, a szegények sorsát. Késztetést érez, hogy tegyen valamit, próbáljon javítani a helyzeten.

Akkor szembesül tehát ezzel a valósággal, amikor a Colonna-palotából a Trasteverébe jár. Ezért dönt úgy, hogy 1600-ban Róma központjába költözteti az iskolát. Ez a mű ugyanakkor még mindig a Keresztény Tanítás Testvérületéhez tartozik. 1602-ben valami fontos történik: Kalazancius kudarcot vall. Akkor ugyanis még az jár a fejében, hogy a kanoinkság megszerzése után hazatér Peraltába, és segít a saját családjának. Ugyanakkor szeretné folytatni a szegények segítségét: azt szeretné, ha a Keresztény Tanítás Testvérület teljes egészében átvenné az általa átalakított iskolát. A Testvérület azt feleli, hogy ezt csak úgy tudják támogatni, mint egyikét a művüknek, de nem úgy, mint kizárólagos intézményt. Kalazancius erősködik, hogy ez fontosabb, mert nagyon jól tesz a gyerekekkel. Végül egyfajta trójaifaló-stratégiához folyamodik: jelölteti magát a Testvérület elnöki posztjára, amelynek

választása 1602-ban lesz. Arra gondol, ha három évre megválasztják elnöknek, ennyi idő alatt eléri, hogy a Testvérület váljalja az iskolát. 1605-ben, amint a megbízatás lejár, nyugodtan visszatérhet Spanyolországba. Három jelölt van, ő kapja a legkevesebb szavazatot. Ez nagy pofon számára, teljes kudarc, márpedig a kudarchoz nincs hozzászokva: újra kell gondolnia az egészet.

1602-ben tehát különválnak a Testvérület és a Kegyes Iskola. A Testvérület megmarad a saját tevékenységeinél, és megjelenik a Kegyes Iskolák mint önálló mű. Kalazancius nemcsak pedagógiai vezető lesz, hanem ő koordinálja a tanártársak közösségét is. 1602 és 1612 között a Kegyes Iskolák maguk is testvérület formájában működnek, felépítésük ugyanolyan: vannak köztük világiak, klerikusok. Közös feladatuk az iskolák működtetése, de nincs semmilyen kapcsolatuk. Egyelőre nincsenek fogadalmak, nincs elköteleződés. Nyílt társulatról van szó, így a 10 év alatt sokan jönnek, egy ideig ott vannak, segítenek, aztán elmennek. Sántha György atyának van egy nagyon értékes műve, amelyben ezeket az éveket elemzi.⁴ Arról is ír, miként zajlik az élet ebben az időben, amikor a segítők csak bizonyos időt szánnak erre a munkára.

1612 több okból is kiemelkedő dátum a rend történetében. Az iskola az eredeti helyszínről egy bérelt ingatlanba költözik. Saját épületük nincs. Öt helyszínt ismerünk, ahol Kegyes Iskolák működnek. 1612-ben sikerül megvásárolniuk az első saját állandó helyszínt, a San Pantaleo-házat, ezt 1612. október 1-től birtokolják. Ugyanebben az évben a Glicerio Landriani öt társával csatlakozik hozzájuk, már egy stabil munkatársi közösséget képezve. Van központjuk, vannak állandó munkatársaik. 1612-ben Kalazancius 55 éves. Akkortájt a várható élettartam 60-62 lehet. Mivel 55 éves, azt gondolják, hogy talán nincs túl sok ideje hátra. Baleset érte egy harang miatt, s így csaknem egy teljes iskolai éven keresztül lábadozott. Ezért fontos tehát számára, hogy olyan stabil struktúrát alakítson

⁴ Sántha György: *Quattuor novi elenchi antiquissimorum S. Josephi Calasancii Scholis Piis ... cooperatum*, in *Ephemerides Calasancianae* 28(1959), 362-390.

ki, amely az iskolát fenntarthatóvá teszi. Úgy gondolkodik, hogy egy lépéssel előre lép, és átalakítva a testvérületet, szerzetesközösséget alapít. Végül az előrelépés helyett inkább hátralép. Nem szerzetesközösséget alapít, hanem keres egy már meglévő szerzetesközösséget, akikre az iskolát rábízhatja. Ez az a három éves időszak, amikor a luccai atyákkal működik együtt. Ezt a kis közösséget Leonardi Szent János alapította, és a bíboros felkéri őket, hogy vállalják ezt a feladatot. Kalazancius nem akar szerzetesrendet alapítani, nem jött még el az ideje. Csak később fogja megérteni, hogy Isten azt várja tőle, hogy szerzetesrend alapítója legyen. Kétszer is elzarándokol Assisibe. 1599-1600 körül van az első zarándoklata, a második 1616-ban. Ilyenkor nagyobb misztikus tapasztalatai is vannak, egészen a lelki házasság megéléséig, amikor a három ifjú hölgygel való jegyességet éli meg. Az eddigi évek során mindig tartott ettől, nem érezte feladatának, hogy szerzetesközösséget alapítson, de most eljön a pillanat. Mély hatással volt rá ez a misztikus tapasztalat. Tudjuk, hogy a lelki házasság a misztikus út nagyon előrehaladott szakaszában érhető el. Az Úr Jézus az, aki eljegyzi az adott személyt, mind egy, hogy férfi vagy nő. Keresztes Szent János, Sziénai Szent Katalin vagy Nagy Szent Teréz rendelkezik ilyen tapasztalatokkal. Keresztes Szent János *Szellemi páros ének* című művében leírja a teljes misztikus utat. Ekkor történik, hogy Isten meghódítja az ember szívét, és ezt tulajdonképpen a házassághoz hasonlóan élik meg. Maga az Úr az, aki eljegyzési gyűrűt kínál a személynek, illetve más ajándékokkal halmozza el. Például Nagy Szent Teréz Krisztus keresztfének az egyik szögét, Sziénai Szent Katalin a töviskoszorút kapja. Az Úr igen nagylelkű nászajándékok tekintetében.

Kalazancius esetén ez a misztikus tapasztalat némiképpen eltérő. A közvetítő nem maga az Úr, hanem Assisi Szent Ferenc. Kalazancius odazarándokol, és azt éli meg, hogy Szent Ferenc, nem egy, nem két, hanem három személlyel is eljegyzi őt. Így tehát a mi alapítónk poligám, mert három szűzzel került jegyességbe: a szegénységgel, a tisztasággal és az engedelmességgel. Ezen tapasztalat után visszatér, és megteszi az

első lépéseket a Páli Kongregáció megalapítására. 1617-ben megszákítja a kapcsolatot a lucaiakkal. 1617. március 25-én, a Megtestesülés főünnepén (Gyümölcsoltó Boldogasszony) megszületik a Kegyes Iskolák Kongregációja.

Öt évvel később ebből alakul ki a Kegyes Iskolák Rendje. Egy oktatási intézményből eljutunk egy fogadalmas szerzetesrendig, amelynek a feladata a tanítás, nevelés. Ez a rend alapításának íve és története.

Az Istenanya szegényei

3. nap, 2. előadás

A továbbiakban azt az időszakot dolgozzuk fel, amely a rend lefokozásáig tart. Ezt a témát egy külön blokkban, kicsit más nézőponttal kezelem: válságról és Kalazancius számára a lélek sötét éjszakájáról beszélek. Nyilván észreveszitek, hogy többször utalok más szentekre, főleg azokra, akik számomra is kedvesek, és közelebb állnak hozzám: Szent Ferenc, Nagy Szent Teréz, Keresztes Szent János, Szent Ignác. Kalazancius helyzete a Keresztes Szent János által megélt állapothoz hasonló, amelyről *A lélek sötét éjszakája* című művében ír. Az 1622–1647 közötti időszakról most nem fogok beszélni, mivel eddig Kalazancius hivatásának a kibontakozásával foglalkoztunk. Ezt a blokkot azzal zárom, hogy a piarista identitásról fogok beszélni, három definícióból indulva ki. Mindegyik meghatározás Kalazanciustól való, számára különlegesen kedves megfogalmazások. Az első (1) „*az igazság szorgalmas munkatársai*”. A Konstitúció előszavának harmadik pontja ez. A következő (2) „*az Istenanya szegényei*”. Ez az előszó negyedik pontjában van. Az utolsó pedig Tonti bíboroshoz írott *Memoriale* legvégéről való. Itt úgy beszél rólunk, mint (3) „*apostoli életű férfiakról, akik rendkívül szegények és rendkívül egyszerűek*”. Ebből a három meghatározásból kiindulva, amelyek az alapító nagyon lényeges szövegeiben találhatóak, egy rövid vázlatot készítünk, piarista önazonosságunkból csak a legfontosabb dolgokat emelve ki.

Említettem már korábban azt a hasonlatot, hogy ő az a bizonyos „bemutató lakása” a piaristaságnak. Mi az ő tapasztalatán keresztül láthatjuk magunkat piaristaként. Sok más meghatározás is lehetséges lenne, én ezt a hármat választottam. Mindannyian tudunk ezekről, az utolsóról talán kissé kevésbé, ez nem annyira ismert.

Közismert, hogy Kalazancius soha nem használta a piarista kifejezést. Sem szóban, sem írásban nem szerepel nála. Nem

viselt piarista feliratú pólót. A Kegyes Iskolákat az intézményre érti, és nem azokra, akik dolgoznak bennük. Azt hiszem, fontos ezt a megkülönböztetést megtennünk. Számára Kegyes Iskola és ennek minden formája mindig az iskolára, és nem a személyekre vonatkozik. 400 éves történetünk gyümölcse, hogy ezt a kifejezést tulajdonképpen rövidítették, így ezt a nevet már régóta használjuk saját magunkra vonatkozóan. Az alapító nem tette ezt, ő a fiait – kedvenc kifejezésével élve – Istenanya szegényeinek nevezi. Ez a kifejezés a Konstitúció előszavának közepén található. Ha közelebről megvizsgáljuk az előszót, akkor azt látjuk, hogy két részből áll, amelyek egy központi elembe, a negyedik pontban egyesülnek. Az egész szövegben itt szerepel az egyetlen kifejezett evangéliumi utalás. A hét bekezdésben mindössze egyben van ilyen idézet. Máté 25,40-et idézi: *„amit e legkisebb testvéreim közül egygel is tettetek, velem tettétek.”* Nagyon sok közvetett utalás van, de ez az egyetlen kifejezett idézet. Itt Máté evangélista a végítélétről beszél. Ha van olyan szöveg, amely Kalazancius szívében található, akkor ez az. Azt értette meg az Úr hívásában, hogy az a jó, amit a kicsinyekkel tesz, ebben találta meg a szolgálat legjobb módját.

Ezt ma úgy érthetjük, hogy azért jó, amit a legkisebbeknek teszünk, mert az Úr Jézusnak tesszük, és azért a legjobb mód ez, mert Őt szolgálja. Láthatjátok, hogy minden kalazanciusi szöveg összefügg egymással: *„amit e legkisebb testvéreim közül egygel is tettetek, velem tettétek”* (Mt 25,40), tehát a kicsiket közvetlenül és kifejezetten azonosítja az Úr Jézussal. Jézus nem azonosítja magát mindenkivel.

Pedro Aguado generális atyának van egy nagyon szép prédikációja. Ha legközelebb jön, akkor kérjétek meg, hogy mondja el. Ebben arról beszél, hogy Jézus elsősorban a tanítványok közösségével azonosítja magát: *„Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük”* (Mt 18,20); *„Aki nekem szolgál, kövessen engem, és ahol én vagyok, ott lesz a szolgálóm is”* (Jn 12, 26); *„Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen”* (Mt 16,24) és *„amit e legkisebb testvéreim közül egygel is tettetek, velem tettétek”* (Mt 25,40).

Kalazancius tehát azt mondja, hogy mivel azt valljuk magunkról, az Istenanya szegényei vagyunk, ahogy a negyedik pontban is szerepel, semmi körülmények között nem vetjük meg a szegény gyerekeket, hanem bátorsággal, türelemmel és szeretettel foglalkozunk velük, hogy mindenféle erényekkel felékesítsük őket, melyhez az Úrnak azok a szavai segítenek: *„amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek”* (Mt 25,40). Ez az előszó lényege. Mint az Istenanya szegényeinek, az a kettős szolgálatunk, hogy ne csak tanítsuk a gyerekeket, ne vessük meg a szegényeket, hanem mindenféle erényekre képezzük őket.

Ez nem filantróp altruizmus, nem azért tesszük, mert együttérzők, jólelkűek vagyunk, hanem mert ennek teológiai motivációja van. Az Úr szavai inspirálnak, motiválnak minket, az ő szava sürget bennünket erre a küldetésre. Ő adja meg a horizontját és az értelmét mindannak, amit végzünk. Kicsikkel, szegényekkel fogunk dolgozni, velük leszünk, mert Jézus újra és újra elmondja, hogy ott vagyok én bennük. Azért kell hozzájuk mennetek, mert én ott vagyok jelen. A küldetésünk ezt jelenti tehát Kalazancius számára: nem a társadalmi forradalmat egy jobb világért, nem populista vágyálmot, hanem a kicsikben jelen lévő Jézushoz való közeledést. Mindezt pedig az Istenanya igazi, valódi szegényeiként tesszük, nemcsak azért, mert Kalazancius nagy tisztelője volt a Szűzanyának, nem is csak az áhítat miatt, amelyet iránta érzett. Mária azért ennyire lényeges Kalazancius életében, mert megérti, hogy az ő személyes, gyökeres elhivatottsága az, hogy ugyanazt tegye, amit Mária is tett: Istenanyának, Krisztus-hordozónak lenni, megszülni, vigyázni rá és nevelni Őt. Jézus bennünk való megfogantatása, az önátadás és az a nevelés, ahogyan Mária nevelte Jézust. Kalazancius tehát azonosul Mária élményével. Ez elég merész és újító, hiszen egy férfiről beszélünk, mégis egy női modellt, példát állít maga elé. Ismerjük a fogadalmi érmet. Amikor Kalazanciusnak meg kell jeleníteni, szimbolizálnia kell a piarista hivatást az egyszerű fogadalmások számára, 1618-ban megrendeli előállításukat. A San Pantaleó-i levéltárban van egy eredeti példány, azt vették alapul

a mostani reprodukció gyártásához. Mindazok, akik végigjárják a Ruta Calasancianát, utolsó állomásként van egy szentmise, ahol a generális atya mindenkinek egy ilyen érmet ajándékoz. Azért fontos ma is ez a jelkép, mert megtaláljuk rajta a piarista hivatás legfontosabb elemeit. Akkoriban nem a nyakukban, hanem a fekete cingulusba belül félig elrejtve, beledugva viselték az érmeiket. Láttam nemrég az útjaim során egy ilyen festményt az alapítóról, ahol látszik, hogy viseli. Két oldala van, ahogy ti is tudjátok.

A rajzot maga Kalazancius készítette. Egy központi jelenet látható rajta két síkban. Egy felhőn ül a Szent Szűz, abból ismerhető fel, hogy csillagokból álló koronát visel. Az ölében a kisdéd Jézus királyi koronát visel. Kalazancius Istenanyaként szokta ábrázolni a szent szüzet, mindig a kisdéd Jézussal. Kalazancius számára Máriában a legfontosabb a Jézussal való kapcsolata, tehát az Istenanyaság. A rajzon a földfelszínen egy térdeplő piarista alakja látható. Azért tudjuk, hogy piarista, mert az eredeti, egyszerű, hosszú habitust viseli rövid kabáttal. A legtöbb rendnél hasonló volt az öltözet. Ugyanakkor a többi rendtől eltérően a mi felső köpenyünk nem hosszú, hanem inkább ilyen Superman-szerűen rövid, ami a szegénységet fejezi ki. Fönt van tehát a Szent Szűz, lent a piarista, alárendelt helyzetben, térdet hajtva: mindenki Jézus és Mária szolgája. Ugyanakkor a két alak között kapcsolat látható: Mária egy láncot ad át, és a lánc végén találjuk az érmet. Máriát és a piaristákat tehát a szolgálat kapcsolja össze. A piarista Isten Anyjának a szolgája, a Szent Szűz számít a piaristákra ebben a szolgálatban. Ezt azért tudjuk, mert egy harmadik alak is van az érmen, egy arkangyal. Láthatóan a legfontosabb arkangyalok közé tartozik, mert a fején sisak látható, és egy pergamen is van nála az örök szolgálatra való szövetség szövegével. A piarista hivatás a Szent Szűz örökös szolgálatáról szóló szövetség. A jelenet körül három nőalakot láthatunk, kitárt karokkal, akik egy másik láncsal vannak összekapcsolva. A három női allegória a három fogadalmat (tisztaság, szegénység, engedelmisség) jelképezi, három szó is szerepel, valamint a fogadalmak feloldhatatlan köteléke. Ez Kalazancius

szerzetesi hitvallása: feloldhatatlan kötelék, amelyen egy házasságé. A kötelék, a fogadalmak örök érvényűek a Szent Szűz felé. Ha mindez még nem lenne teljesen világos, fordítsuk meg az érmét, és ott megtaláljuk a rend eredeti címerét. Nagyon hasonlít a mostanihoz, de nem teljesen ugyanolyan. Van egy nap, amelyben Mária nevének kezdőbetűje látható. Itt több változat is lehetséges. Mi Mária neve fölé koronát helyezünk, de láthatjátok, hogy az eredetin nincs korona, hanem kereszt van. A görög betűk alatt találunk még valamit, amit később töröltünk, illetve kihagytunk a címerünkéből: a hét törrel átvett szív, a Szent Szűz hét fájdalma.

Figyeljük meg a jezsuiták címerét: a spanyol nap, amelynek közepén Jézus nevének mássalhangzóit vannak, a név fölött egy kereszt, alatta Krisztus keresztjének három szege. A napot átveszi Kalazancius, de megváltoztatja: Jézus neve helyett Mária neve szerepel benne. A felirat Mária, Isten Anyja lesz. A kereszt szintén ott van, de a kereszt alatt álló Mária hét törrel átdöfött szívét is láthatjuk. A címerünk tehát mintegy beszélget a jezsuitákéval: ők a kereszten szenvedő Jézust és nevét helyezik előtérbe. A piarista címerben Mária azért van így ábrázolva, mert ez az a jelenet a kereszt alatt, amelyben Mária anyasága kiterjed, amikor Jézus szeretett tanítványát és anyját egymásra bízta. Ez az a pillanat, amikor mindannyian Mária gyermekeivé leszünk. Ez a megvilágosodott pillanat Jézus passiójához kapcsolódik, és megjelenik a fájdalom hét tőre. Mária ugyanakkor ezen a címeren a Napba öltözött asszony is, ezért találjuk őt a napon belül: az apokalipszis asszonya. Tizenkét csillagú korona a szülési fájdalmakkal. *„Íme a te fiad; íme a te anyád.”* A szöveg így folytatódik: *„És attól az órától magához vette őt a tanítvány”* (Jn 19,27). Az egészen pontos fordítás inkább úgy hangzik, hogy magáévá tette. Ez egy kicsit furcsán hangzik, úgy szoktuk fordítani, hogy magába testesítette, azaz eggyé vált vele. Ez maga a piarista hivatás: teljesen magunkévá tenni az ő tapasztalatát, eggyé válni vele. Ezek a jelképek tehát egyszerre fejezik ki azt, hogy az Istenanya szegényei vagyunk.

A kanonizáció útja ma

3. nap, 3. előadás

A továbbiakban a rendi boldoggá és szentté avatási eljárásokról (posztulációk) szeretnék tájékoztatni benneteket. Többen is kérdeztetek erről is, mint posztulátor, szívesen beszélek róla. Azt is belátom, hogy egy kicsit én is érdekelt vagyok a dologban, hiszen töletek is, ahogy az összes többi tartománytól, azt kérem, hogy aktívan járuljatok hozzá az eljárásokhoz. A posztulátorság mellett sok más feladatom is van: ilyen típusú lelkigyakorlatok, az egész kalazanciusi családdal kapcsolatos teendők. A tartományok segítségével viszont megsokszorozódhat ez az erő, és akkor eredményesebb lehet a munka is.

Elsősorban a kezdeti képzés résztvevői számára szeretném elmondani, hogy miről is van szó, mi ez a posztuláció, és hol tart.

A generálisi kúria tagjai a generális atya és a kongregációja, azaz az ő négy asszisztense, egy-egy földrajzi térséget képviselve: Európa, Afrika, Ázsia, Amerika.

Rajtuk kívül a kúriában dolgozik a generálisi titkár, aki most P. Alex Djoussé, Közép-Afrikából, körülbelül másfél éve tölti be ezt a tisztséget. Van továbbá egy általános prokurátor, egy ügyész, aki a rend ügyeit a Szentszék felé képviseli, de más területeken is a rend jogi képviselője, Ciro Guida, aki a Vatikánban, a Katolikus Nevelés Dikasztériumában is dolgozik.

A generálisi levéltáros gondozza a rend központi levéltárát. Ő a San Pantaleon közösség házfőnöke is, József Matras, lengyel származású atya.

A generálisi ökonómus, felügyeli a rend gazdasági ügyeit. Ő történetesen az Európáért felelős asszisztens, Carles Gil atya.

Én a generálisi posztulátor vagyok, feladatom a piarista szerzetesek boldoggá és szentté avatási eljárásainak nyomon

követése, előbbre vitele. Ez a tiszttség azért is ismerősnek tűnhet a számotokra, mert nagyon sokáig Ruppert József magyar piarista látta el ezt a feladatot, nagyon kiváló munkát végzett hosszú ideig.

A rend szentjeinek témája bizonyos kockázattal, veszéllyel jár. Úgy tűnhet számotokra, hogy ez valakinek a dolga, akit nem igazán ismernek, és azt se tudják, hogy mit csinál. Minden bizonnyal dolgozik, mert időnként értesülünk egy-egy boldoggá vagy szentté avatásról, de hát ezen belül nem igazán tudjuk, hogy mivel is foglalkozik. Ezt a feladatot az egész rend munkájának tekintem. A posztuláción belül két munkaterület van. A nagyobbik részt az egyes ügyek foglalják el, a második terület az ereklyék témaköre.

Bizonyára a posztulátor is egy furcsa alak: ügyekről beszél és emberi csontokkal foglalkozik. Szeretnék mindkét területről pár szót szólni nektek, hogy egy kicsit közelebb kerüljenek hozzátok. Jelenleg két szentté avatási eljárás zajlik, vagyis inkább úgy fogalmaznék, hogy két boldog ügyét visszük. Pietro Casani az első.

Mindannyian hallottunk róla, az alapító kortársa, Kalazancius halála előtt egy évvel halt meg. Pietro Casani 1647-ben Rómában halt meg, és 1995-ben sikerült boldoggá avatni. Ez egy rendkívül hosszú eljárási folyamat volt, amelyet Claudio Villa atyának köszönhetünk, aki maga is nagyon sokáig posztulátor volt. Ruppert József atya szerepe különösen fontos, nemcsak azért, mert ő akkor volt posztulátor, tehát ő foglalkozott ezzel az ügygel, hanem azért is, mert a csoda a magyar rendtartomány területén történt, vagyis nektek is komoly részletek van ebben, erre majd még vissza fogok térni.

A boldogok másik csoportja azok a spanyol vértanúk, akik a polgárháború idején szenvedtek mártírhalált. Úgy szoktuk emlegetni őket, hogy Dionisio Pamplona és 12 társa. Ezt a 13 piaristát tehát a hittel szembeni gyűlölet jegyében gyilkolták meg a polgárháború idején, de azoknak a piaristáknak a száma, akiket az 1933–1936 közötti polgárháború alatt meggyilkoltak, több mint kétszáz. 140-nél többnek az ügyében

zajlik vizsgálat. Tizenhármuk esetében már megtörtént a boldoggá avatás, 1995-ben.

Van továbbá a boldoggá avatásra váró ügyek csoportja. Ők olyan piaristák voltak, akikről az egyház már kinyilvánította, hogy mind a keresztény, mind a piarista hivatásukat rendkívüli módon élték meg, tehát az ő esetükben már kimondták, hogy közel állnak a szentség kimondásához. Az első közülük Glicerio Landriani. 1618-ban hunyt el, az ügyét maga Kalazancius kezdte el egy évvel a halála után. Az erények hősiek fokban való gyakorlásának elismerésére csak 1931-ben került sor. A következő az aragóniai Pedro Diez Gil, aki 1983-ban hunyt el, és az ő esetében 2023-ban ismerték el azt, hogy hősi fokban gyakorolta az erényeket. Ő volt a legutóbbi, aki a Tiszteletreméltó címet elnyerte.

Van két személy, akik az „Isten szolgája” kategóriához tartoznak. Az ő esetükben elkezdődött a folyamat, de még nem jutott el odáig, hogy kijelentsék, hogy az erényeket hősi fokban gyakorolták. Ilyen Bruno Martinez atya, ő egy spanyol piarista, de az élete nagyobbik részét Nicaraguában töltötte, ott dolgozott. A hetvenes években egy managua-i földrengés-kor vesztette életét. Nagyon reméljük, hogy a mostani hatéves időszak során sikerül az ő esetében is elérni ezt a státuszt. Joaquin Erviti atya a következő Isten szolgája. Ő 1999-ben halt meg Pamplonában. Pedro Diez Gilhez hasonlóan ő is egy olyan atya, aki az egész életét a legkisebbek, általában óvodás korú gyerekek nevelésére szentelte, ő is a szentség hírében halt meg. Vascona rendtartományban, négy évvel a halála után indították el az eljárást. Tudnunk kell, hogy az eljárást a mostani generálisunk indította el, aki annak idején Vascona provinciálisa volt, és az atyát személyesen is ismerte.

A mostani hatéves éves időszak alatt még három ügyet szeretnénk megnyitni. Az egyik Alejandro Garcia Durán „Chinchachoma” atya boldoggá avatási eljárása. Egy katalán piaristáról van szó, aki nagyon sokat dolgozott Mexikóban, és ott utcagyerekek felkarolásával foglalkozott. Az ő életútja, tevékenysége nagyon egyéni, így nem hasonlítható másféle vizsgálathoz. Az a rend meggyőződése, hogy ő több, mint egy

utcagyerekkel foglalkozó szociális munkás. 2004-ben, húsz éve halt meg. Az eljárásnak hivatalosan Mexikóból kell kiindulnia, most velük tartom ebben az ügyben a kapcsolatot. Nem lesz egyszerű ügy, mert ő nagyon-nagyon különleges ember volt, a hagyományos szentség fogalmától igen sok szempontból eltér. Mindenesetre a mexikóiakkal közösen szeretnénk ezt az ügyet elkezdni.

A következő János Fernández atya, akinek az ügyét szintén szeretnénk megkezdni. Spanyol kasztíliai piarista, élete nagyobb részét Kolumbiában töltötte. Ő volt ott az első tartományfőnök-helyettes, majd tartományfőnök, novíciusmester is. Nagyon jelentős az apostoli munkássága, ő is szentség hírében halt meg Kolumbiában, Názáret tartományban. 2009-ben halt meg. Van továbbá még egy ügy, amelyet szeretnénk megnyitni, Celestino Zini atyáé, rendalapító és érsek volt. 1825 és 1892 között élt, jövőre lesz a születésének 200. évfordulója. Az ő ügyével az a gond, hogy a személyével kapcsolatban nincsenek élő tanúk. Ha Chinchachoma esete nehéz lesz, akkor ezt az ő esetében még inkább elmondhatjuk. További nehézséget jelent vele kapcsolatban, hogy egyrészt együtt kell működni az olasz tartománnyal, mert ő olasz származású, a kalazanciusi nővérek alapítója, és a sziénai egyházmegye is érintett, hiszen ennek az egyházmegyének az érseként halt meg. Így tehát a három intézménynek (az olasz piaristák, a kalazanciusi nővéreknek és a sziénai egyházmegyének) meg kell egymással egyeznie ahhoz, hogy elindulhasson az eljárás. Holnap térek vissza Rómába, és már pénteken találkozni fogok a kalazanciusi nővérekkel. Ha ők azt mondják, hogy nem, akkor nem kezdjük el ezt az eljárást. Ha egyetértenek, ugyanígy konzultálnunk kell a sziénaiakkal is, hogy egyetértenek-e ennek az eljárásnak a megindításával. Tehát ahogy látjátok, most hat folyamatban lévő eljárás van, de szeretnénk, ha a mostani terminus végére kilenc folyamatban lévő ügyünk lenne.

Ahhoz, hogy előrelépjünk ezekben az ügyekben, szükség van a ti közreműködésetekre is, minden egyes esetben más és más segítséget várunk.

A boldogok esetében a történeti háttér vizsgálata megtörtént, az erények foka már megállapításra került, meg is történt a boldoggá avatás, tehát tudjuk róluk, hogy Isten dicsőségében vannak, közbenjárásukra már csodák is történtek.

A boldoggá avatás utáni következő lépéshez újabb csodára van szükség, amely az adott boldog közbenjárására történt. Arra van tehát szükségünk, hogy az Úr adja meg, hogy Boldog Casani közbenjárására történjen csoda. A csodákat természetesen nem a szentek végzik, minden esetben, minden fokozatnál a Mindenható Isten maga tesz csodát. Úgy kell tehát imádkoznunk, hogy Isten tegyen majd egy csodát Casani atya közbenjárására. Erre az imádságra nagy szükség van.

Egy csoda kérésének van konkrét és érvényes módja, ugyanis vannak nem érvényesek is, tehát olyanok, amelyek nem segítik elő a folyamat továbblépését. Azok a csodák elfogadhatók, amelyek a boldog, a tiszteletreméltó stb. közbenjárására következtek be, és amelyek a biztos halál prognózisa idején vagy gyógyíthatatlan, igen súlyos betegség esetén történtek. Így például egy csukló fájdalmának meggyógyulása nem elég egy szentté avatási eljárásban történő csoda elismeréséhez.

Ami a biztos halál diagnózisát illeti, két példát mondok, amely segíthet megérteni, mit értünk alatta. A Paula Montal szentté avatása során igazolt csoda egy olyan chilei eset volt, amelyben egy szülő nő olyan kritikus állapotba került, hogy vagy ő, vagy a gyerek élhette csak túl a szülést.

Egy másik eset, Kolumbiában történt. Egy kislány ment hazafelé, és utcai lövöldözésbe, bandaleszámolás közepébe került. Súlyosan megsérült, a gerincvelőjét átlukasztotta a golyó, ez biztos halált jelent.

A nővérek kilencedet kezdtek Paula nővér közbenjárásáért, kérték az egész iskolát is, hogy csatlakozzanak ehhez az imához. Három nap múlva a kislány felkelt, és mintha mi sem történt volna, járni kezdett.

Az a lényeg tehát, hogy van egy súlyos vagy halálos diagnózis, és abból az illető orvosilag megmagyarázhatatlan módon meggyógyul. Ha bárki a hozzánk tartozó gyerekek közül

ilyen súlyos helyzetbe kerül, ha bármelyik piarista jelenlétben történik egy-egy eset, akkor nyilván azonnal értesítik az egész rendet, hogy kezdjenek el imádkozni valamelyik függőben lévő szent vagy boldog közbenjárásáért, és hivatalosan ki is van jelölve, milyen imát szokás mondani ilyenkor. Az is fontos és további segítség, hogy a szent képét odaadjuk a családnak, hogy az ő közbenjárásáért imádkozzanak. Így tehát csak egy szenthez vagy boldoghoz ajánlatos imádkozni, például csak a boldog Casani atya, Diez atya stb. Ugyanis, ha több szent közbenjárását kérjük, és bekövetkezik a csoda, nem tudjuk, hogy valójában kinek tulajdonítsuk azt.

Ha bekövetkezik a csoda, akkor nekem mint posztulátornak két feladatomban van. Össze kell állítani az anyagokat, amelyek azt bizonyítják, hogy orvosilag és tudományosan magyarázhatatlan gyógyulásról van szó, így mellékelni kell a teljes orvosi dokumentációt. Ezért fontos a posztulátor jó együttműködése kórházi emberekkel, orvosokkal. Ha megvan az orvosi szakvélemény, akkor a dikasztérium által megbízott 11 orvos egymástól teljesen függetlenül megkapja ezt az anyagot, és csak akkor megy tovább az ügy, ha mindegyikük kijelenti, hogy a gyógyulás nem magyarázható meg az orvostudomány keretein belül.

A másik dolog, amit bizonyítani kell, hogy ez a csodálatos gyógyulás Casani atya közbenjárására következett be. Itt azt is igazolni kell, hogy melyik közösség hogyan, mikor, milyen jelképpel megerősítve, tehát szentképpel stb. imádkozott az adott szent közbenjárásért. Ezzel a résszel 12 teológus foglalkozik. Ha mind az orvosi részről, mind a teológusok részéről egyhangúan igent mondanak, az ügy megy tovább, püspöki, érseki vagy bíborosi szintre. Ők továbbítják a pápa részére, aki végső soron engedélyezi a szentté avatást.

A mártírok esetén ugyanez szükséges. Már a boldog státuszban vannak, viszont hiányzik még a közbenjárásukra történő csoda. 13 piarista esetéről van szó, így bármelyikük közbenjárását kérhetjük, akár azét, akit legjobban kedvelünk. Ha pedig az ő közbenjárására bizonyítható csoda történik, automatikusan mind a tizenhárman eljutnak a szentségre.

Tiszteletreméltók esetében is csodára van szükség, de itt a következő lépés még csak a boldoggá avatás. Így például Landriani esetében is egy elismert csodára lesz szükség. Két nagy doboz van tele olyan dokumentumokkal, amelyek igazolják, hogy milyen imameghallgatások történtek az ő közbenjárására, de egyik sem volt elégséges a boldoggá avatáshoz. Ugyanakkor ő továbbra is eláraszt minket a kegyelmével.

Nemrégiben történt eseteket tanulmányoztam, az egyik Spanyolországban történt, illetve a másik Argentínában, ez utóbbit tegnap említettem. Az eset a mi diákjaink körében történt, viszont az orvosok azt mondták, hogy nem állja meg a helyét orvosilag, tehát nem tudom továbbvinni. Mivel tehát úgy tűnik, hogy Landriani folyamatosan közvetíti a kegyelmeket, mi se hagyjuk abba az imát, hogy legyen egy csoda, amely előreviszi az ügyét. Ugyanez a helyzet Diez atya esetében is. Az Isten szolgálói esetében meg kell várni, hogy eljussanak a tiszteletreméltó címig, utána indul el az eljárás.

PIARISTA FÜZETEK

1. *A piarista karizma ma* / 44. Egyetemes Káptalan [1997], 2000.
2. *Világiak a piarista iskolában* / 44. Egyetemes Káptalan [1997], 2000.
3. *Piarista Testvériség*, 2000.
4. [nem jelent meg]
5. *A piarista szolgálat: A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában*, 1999.
6. *Kalazancius és konstitúciója* / Dionisio Cueva Sch.P., 1999.
7. *Kalazanci Szent József, a piarista rend alapítója* / Quirino Santoloci Sch.P., 1999; 2. jav. kiad., 2006.
8. *Piarista hivatásgondozási direktórium*, 2000.
9. *A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma*, 2000.
10. *Kalazanci Szent József lelkisége és pedagógiája*, 2. jav. kiad., 2000.
11. *Gyakorlati útmutató a helyi káptalanhoz*, 2002.
12. *A piarista rend története* / Giovanni Ausenda Sch.P., 2003.
13. *A szerzetes és a világi piarista identitásának tisztázása*, 2012.
14. *Krisztusba öltözötten* / 45. Egyetemes Káptalan [2003], 2005.
15. [nem jelent meg]
16. *Káptalani direktórium és útmutató*, 2006.
17. *A 46. egyetemes káptalan [2009] dokumentumai*, 2010.
18. *Boldog Celestina Donati* / Dionisio Cueva, 2012.
19. *A piarista diák Rómában* / Ruppert József Sch.P., 2. jav. és bőv. kiad., 2016.
20. *Piarista egyházi közösségek* / Isla Angel Ruiz Sch.P., 2016.
21. *Piarista istentapasztalat* / Miguel Angel Asiain Sch.P., 2016.
22. *Piarista közösségi élet* / José Pascual Burgués Sch.P., 2018.
23. *A piarista szerzetes képzése és tanulmányai: a kezdeti képzés direktóriuma (FEDE)*, 2016.
24. *Káptalani direktórium és útmutató*, 2018.
25. *Jézus tanítványai és tanúi ma; A rendi élet kulcsfontosságú területei* / 47. Egyetemes Káptalan [2015], 2018.

26. *„Teljes időt átfogó” piarista iskola: gyökereinkből táplálkozó innováció; A piarista diák profilja, 2022.*
27. *A Szentlélek vezetésével / 47. Egyetemes Káptalan [2022], 2022.*
28. *„Mint Kalazancius fiai...”: Pápai üzenetek a piaristákhoz, 2025.*
29. *Tizenhat év – tizenhat üzenet / Pedro Aguado Sch.P., 2025.*
30. *Isten fényében, emberközelen: A piarista pasztoráció kihívásai és reményei / szerk. Zsódi Viktor, 2025.*
31. *Piaristának lenni / Miguel Ángel Asiain Sch.P., 2. kiadás (online), 2026.*

Az elmélkedések, amelyek szerkesztett szövegét olvashatjuk, 2024. július 8–10. között Mátraszentimrén, a magyar rendtartomány szerzeteseinek tartott lelkigyakorlaton hangzottak el. Központi témájuk Kalazanci Szent József személye, hogy ő milyennek látja a piaristákat. A Tonti bíboroshoz írt emlékiratában azt mondja, hogy aki kedvet érez ehhez a hivatáshoz, vegye figyelembe, hogy ez egy mély, személyes meghívás. Ez két olyan fontos elem, amely meghatározza a piaristát: mély lelkiességű emberek és olyan személyek vagyunk, akik sajátos meghívást kaptak.

